

**Rozdíly v názorech na manželství a rodičovství u mužů a žen
studujících na vybraných fakultách UTB ve Zlíně**

Eva Světlíková

Bakalářská práce
2009

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd
akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Eva SVĚTLÍKOVÁ**
Studijní program: **B 7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Rozdíly v názorech na manželství a rodičovství
u mužů a žen studujících na vybraných fakultách UTB
ve Zlíně**

Zásady pro vypracování:

**Analýza literárních pramenů a zpracování teoretických východisek.
Příprava výzkumu, výběr a charakteristika výzkumného souboru.
Provedení kvantitativního výzkumu formou dotazníku.
Zpracování a vyhodnocení výsledků výzkumu.
Přijetí odpovídajících závěrů.**

Rozsah práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

FIALOVÁ, L., a kol. Představy mladých lidí o manželství a rodičovství. Praha: SLON – Sociologické nakladatelství, 2000. ISBN 80-85850-87-7.

HANÁKOVÁ, P., HECZKOVÁ, L., KALIVODOVÁ E. eds. V bludném kruhu. Mateřství a vychovatelství jako paradoxy modernity. Praha: SLON – Sociologické nakladatelství, 2007. ISBN 80-86429-49-0.

HARGAŠOVÁ, M., NOVÁK, T. Předmanželské poradenství. Praha: Grada, 2007, ISBN 80-247-1730-1.

KARSTEN, H. Ženy -- muži. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-145-X.

RABUŠIC, L. Kde ty všechny děti jsou? – porodnost v sociologické perspektivě. Praha: SLON – Sociologické nakladatelství, 2001. ISBN 80-86429-01-6.

RYCHTAŘÍKOVÁ J., PIKÁLKOVÁ S., HAMPLOVÁ, D. České ženy. Vzdělání, partnerství, reprodukce. Praha: SOCIOLOGICKÝ ČASOPIS - Sociologický ústav AV ČR, 2004. ISBN 80-7330-040-0.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Helena Řeháčková
Ústav pedagogických věd

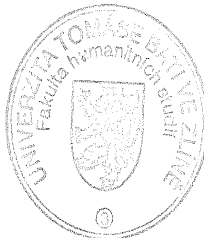
Datum zadání bakalářské práce:

13. února 2009

Termín odevzdání bakalářské práce:

15. května 2009

Ve Zlíně dne 13. února 2009

L.S.

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

Mgr. Soňa Vávrová, Ph.D.
vedoucí katedry

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí;
- na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 11.5.2009

..... Průtková Eva

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, ušije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Cílem mé bakalářské práce bylo pokusit se popsat a rozdělit do skupin názory na manželství a rodičovství u mužů a žen studujících na vybraných fakultách UTB ve Zlíně. Důležité pro mě bylo zjistit, zda se studenti podřizují dnešním trendům v této oblasti, nebo zda

dávají spíše přednost tradičním přístupům. Jestli se názory na toto téma na vybraných fakultách liší nebo jsou podobné. V úvodu vysvětluji proč jsem si zrovna toto téma vybrala. V teoretické části vycházející z odborné literatury se snažím objasnit témata, která s danou problematikou souvisí.

Praktická část obsahuje můj výzkum, který jsem provedla mezi studenty třetích ročníků UTB a jeho výsledky.

Klíčová slova: manželství, rodičovství, rodina, dítě

ABSTRACT

The goal of my thesis was to try to describe and divided into groups of views on marriage and parenthood for men and women studying at selected TBU faculties in Zlín. Important for me was to determine whether students are subject to today's trends in this area, or whether give more priority to traditional approaches. If the views on this topic on selected faculties differ or are similar. In the introduction to explain why I have just this topic selected. In the theoretical part based on the literature trying to clarify the issues that relate to the issue.

The practical part contains my research that I conducted among third year students of TBU and its results.

Keywords: marriage, parenthood, family, child

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucí Mgr. Heleně Řeháčkové za podnětné připomínky a odborné vedení při zpracování mé bakalářské práce. Dále mé díky patří všem studentům, kteří se zúčastnili výzkumu za řádné vyplnění a odevzdání dotazníků.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 VÝBĚR PARTNERA	12
1.1 JAK VÝBĚR PARTNERA PROBÍHÁ	12
1.2 VÝZKUMY	14
1.3 VÝZKUMY U NÁS	15
2 ZMĚNY V MANŽELSTVÍ A RODIČOVSTVÍ	17
2.1 VÝZNAMNÉ ZMĚNY V MANŽELSTVÍ A RODIČOVSTVÍ.....	17
2.2 CHARAKTERISTIKA SOUČASNÉ RODINY	22
3 INSTITUCE MANŽELSTVÍ	23
3.1 VZNIK MANŽELSTVÍ.....	23
3.1.1 Dva druhy sňatků v České republice a prohlášení snoubenců	24
3.2 DÁLE O MANŽELSTVÍ.....	25
3.3 TRENDY DNEŠNÍ DOBY	27
4 RODIČOVSTVÍ	29
4.1 ZÁKLADNÍ STATISTICKÉ ZMĚNY.....	29
4.2 DO JAKÉHO PROSTŘEDÍ SE RODÍ DĚTI?	30
4.3 TRENDY DNEŠNÍ DOBY	31
II EMPIRICKÁ ČÁST	34
5 VÝZKUM	35
5.1 CÍL VÝZKUMU	35
5.2 DRUH VÝZKUMU	35
5.3 VÝZKUMNÝ VZOREK	35
5.4 ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ DAT.....	36
6 VÝSLEDKY VÝZKUMU	37
6.1 SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	58
ZÁVĚR	60
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	61
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	64
SEZNAM GRAFŮ	65
SEZNAM TABULEK	66
SEZNAM PŘÍLOH	68

ÚVOD

„Měl(a) bych si najít nějakou práci a mohl(a) bych uzavřít manželství a mít děti – abych zkusil(a) jaké to je.“

(Vágnerová, 2000, s. 304)

Vývojová psychologie rozděluje život do několika fází. Jednou z nich je tzv. mladá dospělost. Ta zahrnuje období od 20 do 35 let. Do této kategorie tedy patří i skupina studentů vysokých škol, tudíž i já. V tomto období bychom měli zvládnout tři vývojové úkoly - profesní roli, partnerství, které je stabilní (resp. manželství) a rodičovství.

Můžeme se často dočíst v různých časopisech, knihách a jiných publikacích, že dochází ke změnám v pohledu na instituce, jako je manželství a rodičovství u generace mladých dospělých. Co je touto změnou myšleno? Především hlavně oddalování manželství a plánování rodičovství.

K napsání této práce a provedení výzkumu mezi studenty UTB mě inspiroval můj otec. Jeli jsme spolu v autě a já mu právě vyprávěla, jak se moje spolužačka ze základní školy musí vdávat. Přišlo ni zvláštní, že se někdo musí ve dvaceti vdát a za chvíli bude vychovávat vlastní dítě, když si vlastně ještě „nic neužila“. Přitom vím, že moji rodiče se brali ve dvaceti a nepřišlo jim to vůbec divné. Tenkrát mi můj otec s naprostým klidem oznámil, že bych se sebou měla také něco dělat, jelikož za chvíli budu stará.

Tak jsem se zamyslela nad otázkou, jestli jsem jen já takový „volnomyšlenkář“, který si chce užívat života a čerpat všech výhod, které přináší, dokud to jde, nebo jestli opravdu naše generace prochází takovou změnou, revolucí, ve které se ovšem sem tam objeví i světlé výjimky.

Ve svém výzkumu jsem se zaměřila na studenty třetích ročníků vybraných fakult Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně (Fakulta humanitních studií a Fakulta aplikované informatiky), jelikož nejenže spadáme do období mladé dospělosti, ale budeme také muset učinit již zmiňovaná zásadní rozhodnutí. Buď tedy dokončíme třetí ročník a nebudeme pokračovat dál, najdeme si práci, partnera, založíme rodinu. Nebo mezi námi budou takoví, kteří budou pokračovat dál, budou čerpat zmíněných výhod studentského života, prodlouží si mládí, oddálí velká životní rozhodnutí a budou se snažit hlavně budovat svou kariéru.

Práce je rozdělena na dvě části – teoretickou a praktickou.

Teoretická část má nejdříve čtenáře uvést do tématu. Snažila jsem se poskytnout jakýsi ucelený obraz o celém tématu. Proto jsem se v této části nejdříve věnovala popisu výběru partnera, který je velmi důležitý. Jak tento výběr probíhá a uvedla jsem výzkumy ze světa i z ČR. Následující kapitola obsahuje popis důležitých změn v manželství a rodičovství od 60. let 20. století a v bodech je zde nastíněno, jak vypadá rodina dnes. Třetí kapitola se zabývá manželstvím, jeho vznikem a druhy. Obsahuje výčet očekávání mužů a žen v manželství, kritiku a oceňování opačného pohlaví navzájem. Nesmí chybět ani statistické údaje sňatků a trendy dnešní doby jako jsou nesezdaná soužití, oddělené bydlení, singles a soužití párů stejného pohlaví. Poslední kapitola teoretické části se týká rodičovství. Opět jsem zde zmínila statistické údaje, prostředí, do kterého se rodí děti. Dále trendy dnešní doby jako je manžel u porodu, otec na rodičovské dovolené a dvoukariérová manželství. V jisté souvislosti zmiňuji také adopci dětí. Na konci této kapitoly uvádím výzkum, který se týkal hodnoty dítěte v individualizované společnosti.

Praktická část obsahuje výzkum zaměřený na zjištění rozdílů v názorech na manželství a rodičovství u mužů a žen studujících na vybraných fakultách UTB ve Zlíně. Jednak tato část obsahuje metodologii výzkumu, ale také jeho výsledky. Ty jsou přehledně utříděny do tabulek. Některé, odlišující se odpovědi respondentů, jsou doplněny o grafy.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VÝBĚR PARTNERA

Dříve než vstoupíme do manželství, je důležité vybrat vhodného partnera. V dřívějších dobách, dobách našich babiček a ještě dříve, bylo naprosto normální, že partnera předem vybrali rodiče a počkalo se jen do správné chvíle (většinou do plnoletosti), kdy tito mladí lidé uzavřeli sňatek.

V dnešní době by však takový výběr neuspěl. Mladí lidé dávají velký důraz na své city, náklonnost vůči druhému pohlaví, svému vyvolenému životnímu partnerovi. Nejčastějšími prostředky sexuální přitažlivosti jsou považovány tři smysly – zrak, sluch a čich.

Brzek a kol. (1993, s. 47) se ve své publikaci dokonce domnívají, že je velkou chybou, „ že výběr partnera většinou probíhá živelně, spíše působením instinktů, bez významnější účasti rozumu.“

Výrost, Slaměník (2008) píše, že na vzniku, kvalitě a nejvíce na trvání vztahu se přímo podílí atraktivita. Atraktivita neboli přitažlivost bývá definována jako ocenění osoby mající směr (valenci, pozitivní či negativní) a intenzitu (hloubku emocionální vazby). rozlišujeme atraktivitu – fyzickou, která se zaměřuje na vzhled, zevnějšek a dále osobní, zahrnující osobnostní rysy, názory aj.

1.1 Jak výběr partnera probíhá

V této podkapitole předkládám teorii fází výběru. Tuto teorii vytvořil Murstein a hovoří v ní o třech přitažlivých silách (podnětech), které se při výběru partnera uplatňují. Vzájemně na sebe navazují a jejich význam je v každé fázi jiný. Druhou teorii vytvořil S. Freud, který poukazuje, na výběr ze dvou typů partnera. Vychází přitom z psychoanalýzy.

Mursteinova teorie (In Kratochvíl, 2000):

1. *fáze podnětu*, partner je zde chápán jako působící podnět. Hlavně se zde uplatňuje vzhled a chování, hodnotí se přitažlivost partnera. Záleží také na tom, jak si těchto charakteristik váží okolí a do jaké míry jsou u partnera v rovnováze.
2. *fáze hodnot* – v této fázi o sobě partneři dostávají vzájemně informace, zjišťují podobnost svých zájmů, hodnot a postojů. Každý hledá na druhém

něco podobného, shodného. Pokud zjistí, že se neshodují, nehodí se k sobě, pak dochází k rozchodu. Nemusí však k němu dojít vždy, záleží na tom, zda nedochází ke kompenzaci těchto rozporů jinými výhodami.

3. *fáze role*, především jde o jejich slučitelnost, vzájemné doplňování rolí obou partnerů.

Ve všech fázích je důležitý tzv. princip vyváženosti výměny, jde hlavně o to, aby výměna byla vyrovnaná.

Murstein (In Výrost, Slaměník, 2008) z hlediska atraktivnosti vytvořil tzv. *pravidlo levelingu*, což znamená, že za partnera si vybíráme osobu přibližně stejně fyzicky atraktivní jako my sami.

Freudův model výběru partnera (In Pláňava, 2000):

1. *hledaná osoba je ta, která by nahrazovala matku* – toto je volba tzv. analytická nebo také závislostní. Znamená to, že muž bude milovat ženu, která ho nasytí a bude o něj pečovat a žena hledá muže, který ji ochrání (bývá v motivaci žen).
2. *jedinec směřuje k tomu, aby ve druhých lidech miloval sám sebe* = narcistní volba (bývá v motivaci mužů). Má čtyři varianty. Lze milovat toho kdo:
 - a. je stejný, jako jsem já
 - b. je takový, jakým jsem byl dříve
 - c. jaký bych chtěl být
 - d. lze ve druhém milovat určitou část sebe sama

Brzek a kol. (1993) uvádí, že člověk, ke kterému jsme vzplanuli láskou odpovídá často neuvědomělému předobrazu a našim představám o našem budoucím životním partnerovi. Na základě čeho jsme si však tento ideál utvořili? Dnes již víme, že si tato nevědomá očekávání sebou nese člověk z minulosti.

V roce 1970 je popsal Richter (In Pláňava, 2000) a rozdělil je do pěti bodů. Jsou to:

1. Partner má být náhražkou významné osoby z období dětství (rodiče nebo sourozence) a umožňovat nápravu traumatických zkušeností, které subjekt učinil s dotyčnou osobou.

2. Jestliže subjekt ustrnul na narcistní fázi svého vývoje a navíc má paranoidní sklony, vyhledává partnera, který by byl, co nejpřesnější kopií jeho samotného a bude se co nejvíce blížit představě, kterou si narcistní jedinec utvořil sám o sobě.
3. Partner má představovat ideál, kterého by subjekt rád dosáhl, ale z nějakého důvodu se to nedaří.
4. Partner má reprezentovat negativní ideál, má tedy být opakem sebeobrazu, a tudíž umožňovat realizace zakázaných a potlačených přání, za což je možné následně partnera trestat, případně litovat a sám se tak cítit lepším.
5. Partner má být spojencem proti potenciálním nebezpečím, jimiž svět a lidé (skutečně, nebo jen ve fantazii) subjekt ohrožují.

1.2 Výzkumy

Hewstone, Stroebe (2006) ve své knize hovoří o velkém množství studií, které dokládají, že muži i ženy si vybírají partnery dle jiných kritérií. Je to dáno především tím, že ženy musí počítat s vyšší rodičovskou investicí. Obě pohlaví se však shodují na tom, že jejich potenciální partner musí vykazovat jisté „znaky“ zdraví a možnost reprodukce.

Karsten (2006) zase uvádí, že pro ženu je důležitým kritériem, zda partner bude schopen postarat se o ně a pak také o jejich potomky. Příkladují tedy důležitost tzv. socio - ekonomického statusu budoucího partnera. V neposlední řadě je pro ně jistě důležitý také vzhled. Muži preferují u svých partnerek tělesnou přitažlivost. Vybírají si především ženy, které jsou především hezké a mladé, neboť jim jde hlavně o vlastní reprodukci.

Tyto závěry byly zjištěny mnoha výzkumy v různých kulturních prostředích. Také je i dnes mnohem častější, že si žena vezme zámožného muže a polepší si, než že se chudý muž ožení s bohatou ženou.

Singh (In Hewstone, Stroebe, 2006) v roce 1995 uskutečnil výzkum, který byl zaměřen na zjišťování přitažlivosti opačného pohlaví. Základem byly nakreslené postavy. Které se lišily strukturou a poměrem pasu a boků. Závěrem tohoto výzkumu bylo zjištění, že ženy dávají přednost postavě muže s průměrnou hmotností. Která je zároveň symbolem vysoké hladiny testosteronu a nízké úrovně estrogenu. Takový typ postavy je také spojován se zdravím jedince.

Internetový portál Týden (2008) zveřejnil na svých stránkách zajímavý článek s výsledky výzkumu. Britští vědci nedávno zjistili, že na atraktivitu obou pohlaví má vliv symetrie jeho těla. To znamená, že čím víc je lidské tělo v rovnováze, tím je přitažlivější.

Hewstone, Stroebe (2006) ve své knize uvádí další studii. Ta byla zaměřena na finanční stav zobrazených typů mužů. Zjištěna byla zvýšená atraktivita mužů, která nebyla závislá na tělesných proporcích. Když v případě, kdy byly tělesné proporce i majetek relativně vyrovnané, by muž považovaná nejpřitažlivějším a to bez ohledu na krátkodobý či dlouhodobý vztah. U nejméně přitažlivého těla však nepomohlo ani pomyslné bohatství.

Stejný zdroj nám nabízí závěry studie, kterou v roce 1995 provedl Symons. Zjistil, že pro muže nejatraktivnější jsou ženy, které jsou na začátku menstruačního cyklu, jelikož jejich šance na otěhotnění je největší a zatím nemají děti. Západní společnost také vyžaduje, aby ženy, které již byly těhotné, byly udržované a to jak různými kosmetickými přípravky a zásahy, tak také dietami a cvičením. Průměrná, normální váha u ženy je ukazatelem plodnosti, vyrovnanosti hormonů a zdraví. Tento typ muži jakéhokoliv věku upřednostňují.

Brzek a kol. (1993) uvádí, že při výběru partnera si musíme dávat pozor také na to, zda pochází z matriarchální či patriarchální rodiny. Pokud se totiž sejdou dva lidé, kde muž pochází z patriarchální a žena z matriarchální rodiny, vzniká dvojice dvou dominantních jedinců. Což se projevuje neustálou tendencí ovládat toho druhého.

1.3 Výzkumy u nás

V České republice byly provedeny výzkumy, které se ptaly mladých lidí na představu jejich ideálního partnera, jeho vlastností. Výzkum se také snažil zjistit, zda respondenti sami mají nějakého partnera, jestli by s ním chtěli strávit celý život ve společné domácnosti.

Výzkumem bylo zjištěno, že vlastnosti životního partnera jsou jednak úzce spojeny se socio - demografickými charakteristikami jedince, ale zrcadlí se zde i konkrétní historický kontext, ve kterém se nachází určitá společnost.

Preferované vlastnosti partnera

Fialová a kol. (2000) ve svém výzkumu zaměřeném na zjištění očekávání mladých lidí od svého partnera uvedla zajímavé závěry. Za nejvýznamnější vlastnosti partnera mladí lidé označovali, na škálách pětibodové stupnice, nejčastěji - dobrý vztah k dětem, zodpovědnost,

poctivost, smysl pro rodinný život, tolerantnost, osobitost, nekonvenčnost, rozhodnost, úspěšnost v zaměstnání, ctižádostivost, inteligenci, sportovní založení a pěkné vystupování, dobré finanční a hmotné zázemí, vysokoškolské vzdělání. Můžeme tedy říct, že přikládali důležitost především těm vlastnostem partnera, které byly symbolem zodpovědného přístupu k rodině a manželství.

Ve stejné publikaci se můžeme také dočíst, že charakteristiky partnerů se u mužů a žen liší. Ženy považují za důležitější častěji již zmíněné vlastnosti než muži. To je nejspíš ukazatel vyšší účasti a zájmu žen na v celé oblasti rodiny a manželství. Ženy také více preferovaly ty vlastnosti životního partnera, které odrážely celkové materiální zajištění rodiny a její společenský status. Také přikládaly větší důležitost ctižádostivosti, rozhodnosti, úspěšnosti v zaměstnání a také vysokoškolskému vzdělání. Muž by měl být podle nich živitel rodiny a reprezentant rodinného sociálního statusu.

Jak dále uvádí Fialová a kol. (2000), muži naopak u svých partnerek více vyzvedávali hezký vzhled a pěkné vystupování. Jejich žena by tedy měla být především atraktivní, zájem vzbuzující, osoba po boku manžela. Dále z výzkumu vyplynulo, že mladí vysokoškolsky vzdělaní muži chtějí spíše vyrovnaný status partnerské dvojice a to hlavně z hlediska intelektuálního, ale také společenského. U vysokoškolsky vzdělaných žen to bylo obdobné. Klady důraz na inteligenci partnera a jeho vzdělání, osobnostní a charakterové kvality (např. ctižádostivost, osobitost, nekonvenčnost, zodpovědnost a tolerantnost).

Z výsledků ČSÚ (2008) za rok 2007 vyplývá, že vysokoškoláci si nejčastěji berou stejně vzdělané partnery. Za rok 2007 to bylo 5928 sňatků vysokoškoláků.

2 ZMĚNY V MANŽELSTVÍ A RODIČOVSTVÍ

„Když se Thaléta ptali, kdy se má člověk ženit, řekl: „Mladí lidé ještě ne, staří už ne.“

Francis Bacon

(In Citáty)

Kdy je tedy to správné období uzavření manželství? Je vůbec nutné ho uzavírat? Hašková, Rabušic (2008) ve své stati spojuje změnu sňatečnosti tak i jiné demografické charakteristiky se směnou politického a ekonomického režimu, kterou můžeme pozorovat od první poloviny 90. let.

Rychle se snižují hodnoty zaznamenané v tzv. sociologické společnosti a to až na úroveň, která je srovnatelná s léty před 2. světovou válkou. Dále se také přibližuje k nízkým hodnotám, jež jsou dlouhodobě běžné ve vyspělých zemích Evropy.

V dnešní době chtějí být všichni lidé mladí, krásní a úspěšní. Média nám diktují, jak se máme oblékat, chovat, co se ve společnosti nosí a co ne, ovlivňují také naše demografické chování. Před námi se otevírá obrovská spousta možností, jak si své mládí co nejvíce prodloužit a nemuset se vdát nebo oženit dřív než každý z nás chce, zda mít děti a kolik nebo zda-li se rodičovství úplně nevzdát. Naše mládí se prodlužuje. Všichni se chtějí hlavně bavit, užít si, „naslouchat svým instinktům“ při pití limonády Sprite, k čemuž nás vybízí v jedné z reklam.

V této kapitole bych chtěla hlavně popsat důležité demografické změny, které českou rodinu provází přibližně od 60. let 20. století. Dále také nastítnit, jak vypadá rodina dnes.

2.1 Významné změny v manželství a rodičovství

60. léta 20. století

Fialová a kol. (2000) ve své knize uvádí, že od poloviny 60. let 20. století se v našem státě vytvořil tzv. východoevropský model demografického chování. Tento systém odpovídal tehdejšímu stylu života všech socialistických států. Jeho snahou bylo zajistit aspoň prostou reprodukci obyvatelstva. Tím měl být doložen jeho příznivý společenský vývoj a zajištěn růst počtu praceschopného obyvatelstva do budoucna.

Jak dále uvádí Hašková a Rabušic (2008) sňatek v této době byl faktorem demografické reprodukce a jelikož napomáhal udržovat sociálně – stratifikační vzorce, stal se také faktorem sociální a ekonomické reprodukce.

Změny v průběhu 70. a 80. let 20. století

Fialová a kol. (2000) říká, že od 70. let byly pro mladé lidi vytvořeny příznivé podmínky pro založení rodiny. Součástí vzniklého sociálního systému se staly například také nízko úročené novomanželské půjčky, prodloužila se mateřská dovolená a došlo k vybudování celé řady mateřských škol, jeslí a školních družin. Nutno však podotknout, že všechna tato opatření sledovala jediný záměr a to odpoutání mladých lidí od angažování se v politice.

Možný (2002) uvádí, že v těchto letech zůstávalo celý život svobodnými jen pět ze sta mužů a tři ze sta žen.

Fialová a kol. (2000) dodává, informaci, že toto období bylo také typické pro soužití mladých párů s jejich rodiči ve společné domácnosti, neboť bytů byl nedostatek a čekalo se na ně dlouho.

Fialová a kol. (2000) hovoří také o změně věkové hranice začátku sexuálního života mladých lidí do nižšího věku, což mělo za důsledek zkrácení intervalu mezi pohlavní zralostí a začátkem sexuální aktivity. Toto bylo hlavně zapříčiněno změnami vztahů mezi oběma pohlavími a uvolněnými společenskými normami. Do té doby bylo nepřípustné, aby ženy před svatbou udržovaly sexuální poměr se svým partnerem. Velkou roli sehrála také antikoncepce, která již byla lépe přístupná a umožňovala oddělení sexuálního života od početí potomků. Pomalu se začal přetvářet náhled celé společnosti na sexuální chování.

Ve stejném zdroji se také můžeme dočíst o tehdejších rodičích, jež dbali na to, aby se jejich děti rodily do úplných rodin.

Ze statistiky nazvané Vývoj 2006 (In Hašková, Rabušic, 2008) můžeme vyčíst, že pro toto období byla charakteristická vysoká míra sňatečnosti. V tomto období u nás téměř všechny mladé české ženy (96 – 97 %) a také mladí čeští muži (téměř 90 %) uzavírali sňatek

Fialová a kol. (2000) dále uvádí, že průměrný věk mladých mužů vstupujících do manželství se pohyboval v 80. letech kolem 24,5 roku a u mladých žen byl průměrný věk 21,7 roků. Průměrný věk prvorodiček byl v průměru pouze 22,4 let. Nemanželských dětí bylo v té době asi jen 5 %.

Fialová a kol. (2000) v souvislosti s tímto obdobím hovoří o stále větším prosazování modelu rodiny se dvěma dětmi. Tato změna byla zaznamenávána v naší společnosti již od poválečných let a počet sourozenců se stále snižoval. Za ideál byl ve výzkumech let 70. a 80. považován převážnou částí populace model rodiny se dvěma dětmi. Více dětí měly většinou jen věřící rodiny, které se stavěly proti metodám plánovaného rodičovství a romské rodiny – zde však také došlo ke snížení průměrného počtu dětí. Objevují se také rodiny, kde vyrůstají jedináčci, což je charakteristické hlavně pro vysokoškolsky vzdělané ženy.

Výzkumy u nás se zaměřovaly spíše na zjišťování názorů na rodinu, její postavení, velikost rodiny a počet dětí. Nebyly však objasňovány reprodukční změny, ke kterým došlo.

Změny v zahraničí

Zatímco se naše republika podřizovala podmínkám socialistického bloku v západní Evropě docházelo ke změnám. Průběžně už od poloviny 60. let 20. století. Tyto změny jsou demografy a sociology souhrnně nazývány jako druhý demografický přechod (tranzice). Celá společnost procházela změnami. Důraz kladla tato přetvářející se společnost hlavně na svobodu jednotlivce a rovnost mužů i žen, jak ve společnosti, tak v rodině.

Fialová a kol. (2000) ve své knize popisují, že charakteristický je pro toto období pokles mladých lidí vstupujících do manželství a nárůst nesezdaných soužití.

Van de Kaa (In Rabušic, 2001) se domnívá, že ústředním faktorem celé proměny se stala tzv. „druhá antikoncepční revoluce“.

Fialová a kol. (2000) hovoří o zvýšeném věku snoubenců při sňatku. U žen to bylo až na 27 – 29 let a na 29 – 32 let u mužů. Příčinu těchto změn můžeme nejspíše najít ve změně tehdejší společenské situace. Především se jednalo o emancipaci žen a s tím spojenou jejich ekonomickou nezávislost. Došlo také k odmítání tradičních hodnot částí společnosti.

Fialová a kol. (2000) dále ukazuje stále se zvyšující podíl mladých lidí studujících na středních a vysokých školách. Důležitou roli však sehrála zvyšující se míra mladých lidí, kteří nemohli najít zaměstnání, což je nutilo k větší opatrnosti při rozhodování, zda uzavřít sňatek. Hovoří také o změně průměrného věku matek a to až na 30 let a počet dětí narozených v nesezdaném soužití se blížilo téměř ke 40 %. Dále rostoucí podíl žen neúčastnících se

reprodukce a pokles manželské plodnosti vedly ke snížení úhrnné plodnosti v mnoha zemích.

Výrazné změny od konce 80. let

U nás se tyto změny (druhá demografická tranzice) odehrávají až po rozpadu socialistického bloku, polistopadové období 1989. Tyto změny označují někteří sociologové za zásadní posun lidského myšlení a chápání. Ve své knize se o tom zmiňuje Fialová a kol. (2000).

Fialová a kol. (2000) uvádí, že od roku 1993 dochází ke změnám reprodukčního chování velmi rychle. Není však zcela jasné, zda jde o změny stejné jako v západní Evropě. Po rozpadu socialistického bloku se před lidmi východní Evropy začínají otevírat nové možnosti, které do té doby neznali. Kromě toho, že dochází k rozvoji soukromého podnikání a lidé mohou vycestovat do zahraničí a popřípadě tam také pracovat, se také rozrostly řady středoškolských a vysokoškolských studentů. Došlo k příjmové různorodosti, kterou do té doby u nás nikdo neznal.

Nejen tyto změny, ale jistě i celá řada dalších podmnily změnu demografického chování.

Fialová a kol. (2000) popisuje nejdříve rychlý pokles intenzity sňatečnosti. Před rokem 1989 bylo průměrně každý rok zaznamenáno 81 tisíc sňatků, do roku 1995 – 1996 tento počet poklesl až na 54 tisíc sňatku ročně. Znamená to tedy, že do roku 1989 do manželství vstupovalo přibližně 89 % svobodných mužů a až 95 % svobodných žen. Do roku 1997 to bylo už jen 73 % svobodných mužů a 79 % svobodných žen. Tyto změny se také projevíly v průměrném věku lidí, kteří uzavírali sňatek. Muži se dříve ženili průměrně ve věku 24,6 let (do roku 1989), do roku 1997 pak byl zaznamenán nárůst věku až na 27,7 roku. U žen byl tento rozdíl ještě více viditelný, z průměrného sňatkového roku před, který činil před rokem 1989 21,8 roku, vzrostl průměr až na 25,4 roku. Od konce 80. let se také začal zvyšovat počet dětí, které se narodily mimo manželství.

Tyto změny se poté projevíly v poklesu porodnosti po roce 1990.

Možný (2002) uvádí, že se v devadesátých letech snížil počet dětí narozených provdaným matkám o 40% a naopak se zvýšil počet dětí, které se narodily neprovdaným matkám a to 76 %.

Fialová a kol. (2000) dále zjistili, že se u nás zvýšil počet žen, které se neúčastní na reprodukci. Dříve se průměrný věk rodičích žen pohyboval v průměru kolem 25 let a ten se nyní zvýšil až na necelých 26, 5 let. Taktéž se změnil věk prvorodiček z původního průměru 22,5 rok až na 24 let.

Jak Fialová dále uvádí, toto období také provází nárůst počtu dětí rodičích se mimo manželství (nejedná se, ale jen o děti narozené svobodným matkám Jedná se také o děti narozené rozvedeným ženám). Stále se však udržuje počet dětí narozených z předmanželských vztahů a to na úrovni 54 % a to až do období 1996-1998, kdy se prudce snížil.

Důležité je hlavně zdůraznit, že změny, které západní Evropu doprovázely více než dvacet let, se u nás odehrály v průběhu několika let. Tvář české rodiny se změnila.

Fialová a kol. (2000) dále uvádí, že také u nás dochází k nárůstu počtu studentů na středních školách. Zvýšil se hlavně počet studentů a studentek ve věku 18 a 19 let. Vysoké školy (ať už soukromé nebo veřejné) prožívají také vzestup a to hlavně co se týče počtu studentů.

Dnes mladí lidé investují hodně času do vzdělání. Následuje nalezení toho pravého, vyhovujícího zaměstnání, pracovat na své kariéře a finančním zajištění. Poté teprve zvažují založení rodiny nebo samostatné domácnosti.

V dřívějších dobách byly v rodině rozděleny role a podle nich se vše řídilo. Curray, Renzetti (2003) popisují role jednotlivých pohlaví následovně:

Manžel – otec měl rodinu hlavně ekonomicky zajistit, proto měl v rodině vedoucí a rozhodující pravomoce. Této roli říkáme instrumentální.

Manželka - matka zastávala roli expresivní. Starala se o domácí práce a o uspokojení citových potřeb členů rodiny.

Plánava (2000) ve své knize uvádí, že došlo k prodloužení období mládí a dospívání a také období mezi sociálně – psychologickou připraveností k rodičovství a schopností zplodit dítě. U vysokoškolských studentů je pak také patrná změna mezi jejich biologicko – psychologickou a ekonomicko - profesní dospělostí. To znamená, že jsou mnohem déle finančně závislí na svých rodičích.

2.2 Charakteristika současné rodiny

Vzhled dnešní rodiny je dosti poznamenám spoustou důležitých okamžiků a fakt. V této podkapitole chci nastínit, jak vypadá rodina dnes, její změny. Ty ve své knize dobře popsali Kraus a Poláčková (2001):

4. **Převzetí mnoha funkcí rodiny jinými sociálními institucemi** – dnešní rodina plní už jen část svých dřívějších funkce. V souvislosti právě s odevzdáním některých kompetencí rodiny do rukou jiných sociálních institucí se v posledních letech začíná občas hovořit o tzv. krizi rodiny, jejím přežití nebo úplném zániku.
5. **Ritualizovaná forma zakládání rodiny se vytrácí** a v této souvislosti dochází k velké volnosti při vytváření manželských rodin. Nutnou podmínkou rodinného soužití již není legalizace partnerského soužití. Zvyšuje se počet lidí, kteří spolu žijí bez uzavření sňatku.
6. **Stabilita rodiny klesá** – toto zapříčinilo mnoho důvodů, které lze rozdělit na objektivní a subjektivní. Z objektivních patří k nejdůležitějším hlavně emancipace žen, narůstající ateismu. Za subjektivní důvod je považován výběr partnera hlavně na základě emocí a také je to narůstající rozvodovost.
7. **Dochází k přetváření celé struktury rodiny** – tím je myšlen hlavně pokles počtu narozených dětí v jedné rodině, snižuje se počet vícegeneračních soužití a roste počet lidí v jednočlenné domácnosti.
8. **Antikoncepce a plánované rodičovství** se rozšiřují a tím dochází k snížení počtu interrupcí.
9. **Délka rodiny**, kdy děti žijí s rodiči, ale i po jejich odchodu, se prodlužuje, jelikož dochází k prodlužování lidského života.
10. **Mění se celý cyklus rodiny**. Stále starší lidé se stávají rodiči, děti mají až po určité době soužití. Sňatek už není důležitý pro pořízení dítěte.
11. **Rodiče čím dál více času tráví v zaměstnání**, z tohoto důvodu je zkracován čas strávený s dětmi a s ostatními rodinnými příslušníky.
12. **Roste počet tzv. dvoukariérových manželství** a to hlavně v důsledku emancipace žen.

3 INSTITUTE MANŽELSTVÍ

„Manželství je víc než čtyři bosé nohy v posteli“

španělské přísloví

(In Hrušáková, 2000, s. 39)

Při pohledu do historie manželského svazku je jistě zřejmé, že má za sebou dlouhou cestu, kterou protkává spousta změn. Momentálně jsou ve světě rozšířeny především tyto formy – manželství monogamní a polygamní. V České republice je však povoleno pouze manželství monogamní.

3.1 Vznik manželství

„A proto opustí muž otce i matku a připojí se ke své manželce a budou ti dva jedno tělo. A proto, co Bůh spojil, člověk nerozlučuj.“ (Mat. 19, 5 – 6)

Předpokladem pro založení rodiny je uzavření manželství. Není to však, a to zvláště v dnešní moderní společnosti, nutná podmínka.

Veselá a kol. (2003) uvádí, že vztahy mezi manžely jsou považovány za velmi blízké. Bližším poutem snad může být už jen vztah mezi jedincem a jeho matkou. Uzavřením sňatku dostává každý z manželů sexuální právo na druhého partnera, toto právo však bývá často výlučné. Manželství přináší směnu věcí a služeb mezi partnery. Dříve to bylo rovnoměrné rozdělení práce mezi obě pohlaví. Moderní společnost však spíše zaznamenává nerovnost ve spolupráci obou manželů. To je dáno především zvýšenou ekonomickou aktivitou ženy, ale současně jejich většinovou aktivitou při tradičních pracích v domácnosti. Mezi obecné rysy manželství dále patří očekávání partnerů, že jejich svazek bude trvalý a to i v případě jejich zkušeností z minulých manželství.

R.F. Murphy (In Veselá a kol., 2003, s. 111) definuje manželství jako „trvalý svazek mezi mužem (muži) a ženou (ženami), který partnerům dává vzájemné výhradní sexuální a ekonomické právo a uděluje společenskou totožnost dětem, které z toho svazku vzejdou“.

Zákon o rodině definuje manželství takto: „Manželství je trvalé společenství muže a ženy založené zákonem stanoveným způsobem.“ (§ 1 odst. 1 Zákona o rodině)

Jak uvádí Veselá a kol. (2003), manželství vzniká splněním požadavků daných zákonem. Muž a žena musí oba učinit svobodné a úplné prohlášení, že vstupují společně do

manželství a to před státním nebo církevním orgánem nebo náboženskou společností. Zákonem je také dáno, že toto prohlášení je konáno veřejně, slavnostním způsobem a za přítomnosti dvou svědků (ti musí být hlavně zletilí).

Podle mého názoru by však v manželském soužití měla převládat hlavně harmonie a mělo by být dostatečně pevné, aby překonalo všechny obtíže a překážky, které se během něj objeví. Každý z manželů by měl mít v sobě jistou míru tolerance a měl by usilovat o to, stát se odborníkem na vytváření kompromisů.

3.1.1 Dva druhy sňatků v České republice a prohlášení snoubenců

Zákon o rodině (94/1963 Sb.) upravuje základní práva a povinnosti týkající se manželství. Kromě druhů sňatků popisuje také další prohlášení manželů, která vstupují v platnost uzavřením sňatku. Máme dva druhy sňatků:

- 1) *církevní* – snoubenci učiní před příslušným církevním orgánem prohlášení o dobrovolném vstupu do manželství. Činí tak před pověřenou osobou z církve nebo náboženské společnosti. Manželství je uzavíráno na určitém místě, které je pevně dáno předpisy církve nebo náboženské společnosti.
- 2) *občanský* – před starostou, místostarostou nebo jiným pověřeným členem zastupitelstva obce, města, městských částí nebo obvodů činí snoubenci své prohlášení o uzavření manželství.

V obou případech platí, že pokud je život snoubence přímo ohrožen, lze uzavřít sňatek na jakémkoliv místě a před kterýmkoliv obecním úřadem.

Jak je uvedeno v Zákonu o rodině (§ 6 odst. 1 a také v § 8 zákona o rodině, č. 94/1963 Sb.). Snoubenci kromě souhlasného prohlášení o uzavření manželství musí dále učinit další prohlášení. Jedná se hlavně o:

- předložení dokumentů, které jsou potřeba k uzavření manželství,
- prohlášení každého z budoucích manželů, že znají zdravotní stav toho druhého,
- jsou si vědomi úprav v budoucím společném majetkovém vztahu,
- bydlení, hmotném zajištění rodiny po uzavření manželství
- úpravě příjmení po sňatku

Vstupem do manželství vznikají pro oba manžele nová práva a povinnosti a to jak osobní tak i majetková. Tato práva a povinnosti trvají po celou dobu trvání manželství až do jeho zániku. Se vstupem do manželství jsou jistě spojena i jistá očekávání obou pohlaví od svého protějšku. Nutno však podotknout, že tato, s nadsázkou podaná očekávání, která nám nabízí Kratochvíl (2000) jsou nesplnitelná.

3.2 Dále o manželství

Kratochvíl (2000) ve své knize Manželská terapie vypracoval určitá obecná očekávání mužů od žen v manželství a naopak. Vztahují se především k postojům, které u jednotlivců převládají, způsobům přežívání a také k jistým stereotypům chování obou pohlaví v dané společnosti.

Očekávání mužů podle Kratochvíla (2000):

- a) **uvařeno, uklizeno (u, u)** – jde hlavně o uspokojení základních potřeb muže jako je dobré jídlo a uklizený, čistý domov.
- b) **Sex, kdykoliv se mu zachce (seza)** – snadný přístup k uspokojování svých sexuálních potřeb. Muž je rád, že si už sexuální partnerku nemusí hledat. Sex je pro něj kdykoliv přístupný.
- c) **Obdiv stále (osta)** – muž předpokládá, že žena ví jak báječného muže vedle sebe má. Tudíž očekává, že ho žena bude také podle toho obdivovat, svůj obdiv bude vyjadřovat často.
- d) **Nezatěžovat starostmi (nesta)** – žena má tedy muže hlavně obdivovat, často mu to opakovat, ale na druhou stranu ho nemá zatěžovat starostmi. Ať už jde o přidělení obrázku na stěnu nebo něco jiného, muž očekává, že žena tento problém vyřeší a nebude jej tím zatěžovat. Možné je také to, že muž s nějakými problémy vůbec nepočítá.

Očekávání žen podle Kratochvíla (2000):

- a) **posedět a popovídat (popo)** – žena očekává, že se muž může vypovídat, že s ním může sdílet své zážitky a pocity. Očekává jeho kladnou reakci. Také však

předpokládá, že muž se bude s ženou dělit také o své zážitky, příhody a bude jí odhalovat také svou citovou stránku.

- b) **Duševní porozumění (dupo)** – toto očekávání znamená, že žena předpokládá, že se může muži svěřit se svými myšlenkami, city, pocity, trápeními. Jde o pocity, které se nevypráví každému. Muž by měl podle ní projevit zájem o toto sdělení, chápat ho a nepoučovat a nezahrnovat ji nejrůznějšími výčitkami a radami. Otevření se, sdílení svých plánů, přání a představ očekává také žena od muže. Pocit jistoty a bezpečí patří také k věcem, které manželka potřebuje cítit u manžela.
- c) **Vycítit, co žena potřebuje (vypo)** – tady autor hovoří o jakémisi vyšším stupni porozumění, které projevuje muž vůči své manželce. Muž rozumí ženě i beze slov a ví co cítí a co potřebuje.
- d) **Vyjadřovat lásku celým svým životem (vyce)** – jedná se o rozložení předchozího požadavku do delšího časového úseku. Jde hlavně o vycítění lásky muže k ženě, poskytnutí jisté dávky svobody. Zároveň má ale vědět, že ona je ta jediná, jeho vyvolená.

Za povšimnutí jistě stojí, že ženy většinou od mužů očekávají porozumění po jejich citové stránce. Jde tedy o uspokojování jejich vyšších citů a tyto požadavky se stále stupňují. Naproti tomu muži požadují hlavně uspokojení svých základních potřeb, vnějšího chování. Pokud tato očekávání nejsou naplňována, dochází ke zklamání nebo také ke kritice svého partnera. Kdo častěji ve vztahu kritizuje a co se stává hlavním terčem kritiky?

Kritika opačného pohlaví podle Pláňavy (2000):

Ženy mnohem častěji kritizují své muže v manželství. Nejčastěji je to kritika, že jejich muž není dostatečně citlivý, je nespolehlivý, sobecký, žárlivý. Dále, že je to násilník, nebo má sklon k nevěře a alkoholu, zanedbává jejich děti a také, že nepomáhá v domácnosti. Mužům na ženách vadí jejich hádavost, přecitlivělost, ponižování partnera, sklony k flirtování, nevěře a přílišná zaměstnanost jejich dětmi.

Stejně tak, jak se dokážou partneri navzájem kritizovat, umí také druhého ocenit. Toto oceňování ve své knize vystihl stejný autor.

Oceňování opačného pohlaví podle Pláňavy (2000):

V oceňování opačného pohlaví se muži a ženy více shodují. Mužům se líbí, pokud je jejich žena dobrá matka, stará se o domácnost a rodinu. Také oceňují její společenskost, inteligenci, humor. Ženy oceňují na mužích obdobné vlastnosti, tedy jsou – li dobrými otci, záleží jim na rodině, věnují se jí a pomáhají ženě v domácnosti. Na mužích si také cení spolehlivosti, inteligence, smyslu pro humor a společenskosti.

U obou pohlaví se o poslední místa v žebříčku dělí věrnost a pěkný vzhled.

Statistiky uzavírání sňatků

Podle ČSÚ (2007) bylo v roce 2007 uzavřelo manželství celkově 57 157 lidí. Ze závěrů českého statistického úřadu vyplývá, že nejvíce vysokoškolsky vzdělaných mužů i žen uzavíralo sňatek ve věku 25 – 29 let. Konkrétně to bylo 4046 mužů a 6239 žen. Dále bylo také za rok 2007 zjištěno, že nejvíce vysokoškoláků si bere stejně vzdělané protějšky (5928).

Stejný zdroj uvádí statistiku za rok 2008, kdy opět došlo k úbytku sňatků a to o 4,7 tisíc než tomu bylo v roce minulém. Celkově tedy v tomto roce bylo uzavřeno 52,5 tisíc sňatků. Zvýšil se také věk při uzavírání prvního sňatku a to na 31,4 let u mužů a 28,7 u žen (přibližně o 0,2 roku víc než v roce 2007).

3.3 Trendy dnešní doby

Nové tisíciletí sebou přineslo další změny v manželství. Jedná se především o nové trendy v této oblasti, které nemusí znamenat, že pár nikdy neuzavře sňatek, ale může být jen určitým přechodným obdobím na zkoušku.

Nesezdaná soužití

Vágnerová (2007) tento pojem definuje jako společné bydlení a společné hospodaření páru bez uzavření manželství. Tomuto soužití dávají přednost nejčastěji svobodné ženy ve věku 21 – 23 let a svobodní muži ve věku 21 – 26 let.

Špatěnková (2006) souhlasí, že nesezdané soužití dává člověku pocit svobody a nezávislosti, což jistě mnozí považují za výhodu. Také stále přibývá párů, které se nikdy nevezmou. Zdůvodňují to zbytečnými výdaji za svatbu, prázdnými a v dnešní době

nedůležitými rituály a ceremoniály, které nemají rádi. Také se vymlouvají na pověstná „zadní vrátka“.

Dále stejná autora souhlasí, že dnes už takové soužití nikoho nepobuřuje, zůstává však skutečností, že v klíčových životních situacích má manželství přece jenom své výhody. Svatba tudíž není pouhý „kus papíru“ a manželství není zastaralou institucí, jak by se mohlo mnohým zdát na první pohled.

Oddělené soužití

Rabušic (2001) jej popisuje jako stav, kdy dva lidé opačného pohlaví, kteří k sobě patří a jejich okolí to ví, že spolu žijí. Oni však mají každý svoje bydlení a vlastní hospodaření. Bydlí chvíli u jednoho, pak u druhého nebo chvíli samostatně.

Singles

Podle Rabušice (2001) tento jev pomalu narůstá. Nejde jej však jednoznačně kategorizovat, jelikož důvodů proč zůstal jistá muž „starým mládence“ nebo žena „starou pannou“ mohou být různé. Podle jeho mínění se tento trend bude nadále rozšiřovat.

Soužití párů stejného pohlaví

Neboli registrované partnerství je u nás uzákoněno od ledna roku 2006. Podle zákona 115/2006 je to: „trvalé společenství dvou osob stejného pohlaví vzniklé způsobem stanoveným tímto zákonem“.

4 RODIČOVSTVÍ

Dítě je zhmotněním smyslu manželství (Novák, 2006).

Stejně jako manželství, také rodičovství prochází změnami. V pohledu na něj u různých věkových skupin, přiblížení se západnímu stylu a to, jak už ve zmiňovaném způsobu soužití, tak také v přístupu k rodičovství. Hlavně dochází k jeho oddalování a to především u vysokoškolsky vzdělaných lidí bez ohledu na pohlaví.

4.1 Základní statistické změny

Z výsledků Českého statistického úřadu (2006) týkajících se porovnání porodnosti za roky 1993 – 2005 vyplývají zajímavé závěry. Kromě toho jde jasně vidět proces změn, který toto období provází. Na jeho konci, tedy roku 2005, můžeme konstatovat, že právě tento rok překročil počet narozených dětí hranici 100 tisíc. Tomuto předcházela postupný vzrůst již od roku 2001. Důvodem byla nejspíš plodnost žen silných populačních ročníků let sedmdesátých. Svě první dítě na svět přivedly také ženy, které z profesních nebo jiných důvodů odkládaly založení rodiny do pozdějšího věku. (viz příloha 1)

Za pětileté období let 2001 – 2005 se narodilo o skoro 25 000 více dětí než v předešlých pěti letech.

Předběžná statistika ČSÚ (2009) za rok 2008 ukazuje, že ve zmíněném roce počet živě narozených dětí dále vzrostl a to právě o 4,9 tisíc než v roce předešlém.

Stejná statistika za rok 2008 také uvádí, že se také opět zvýšil počet žen, které své mateřství odkládají do pozdějšího věku. V roce 2008 se průměrný věk matek prvorodiček vzhledem k roku předešlému zvýšil o 0,2 roku, tedy na 27,3 let. Celkově také vzrostl průměrný věk všech rodiček na 29,3 let.

Fialová a kol. (2000, s. 41) tento jev vysvětluje následovně: „Mladé ženy vědí, že po otěhotnění mohou snadno ztratit místo. Proto se nejdříve tedy věnují své práci, rozvoji profesních schopností a dítě odkládají až na pozdější dobu“.

Co se týče počtu dětí, uvádí Lábusová (2007), že v ČR zůstávají stále ideálem dvě děti v rodině. Rodinu se třemi dětmi za ideál považuje přibližně 15 % mladých lidí a asi jen 10 % mladých by chtělo mít jen jedno dítě. Vyšší počet dětí si přitom přejí především muži, ženy se spíše přiklání k nižšímu počtu, což je nejspíš dáno těhotenstvím a

mateřstvím, které na ně přirozeně klade větší nároky. Je zajímavé, že ženy s vyšším vzděláním se více přiklání k menšímu počtu dětí. Při srovnání ideálu a konkrétních plánů bylo u mladých lidí zjištěno, že ve svém případě by oni sami volili menší počet dětí, než sami označují za ideál. Přitom ženy mají o konkrétním plánovaném počtu dětí přesnější představu než muži.

4.2 Do jakého prostředí se rodí děti?

Ze statistických výsledků ČSÚ (2006) dále vyplývá, že se změnil také rodinný stav matek živě narozených dětí. Za období let 2001 – 2005 vzrostl výrazně počet i podíl nemanželsky narozených dětí. V roce 2005 se jejich počet pohyboval kolem 32,4 tisíc. Nejvíce bylo zaznamenáno prvorozených dětí narozených mimo manželství. Tvořily až dvě pětiny z celkového počtu těchto dětí. (viz příloha 2)

Z dostupných statistik dále vyplývá, že svobodným matkám se rodí převážná část dětí narozených mimo manželství.

Vágnerová (2000) uvádí, že volba mateřství bez otce je pro ženy značně sociálně stigmatizující, i když v dnešní době mnohem méně než dříve. Svobodná žena vychovávající sama dítě má nižší prestiž a je hodnocena ambivalentně – na jedné straně je kladně oceňován její postoj k manželství, ale na druhou stranu je odsuzována za lehkomyšlné sexuální chování.

ČSÚ uvádí, že v roce 2005 se již čtvrtina dětí narodila svobodným ženám. Jedná se především o prvorozené děti, tady byl také nárůst podílu nemanželských dětí největší.

Poslední dobou také roste počet žen, které se samy rozhodly mít dítě, i když nemají stálého partnera nebo ho třeba vůbec nechtějí. Jak píše Vágnerová (2000) tyto ženy své těhotenství plánují, otce svého dítěte vybírají racionálně a většinou od něj nic neočekávají a neuvádí ho ani jako otce dítěte. Ke svému dítěti mají většinou dobrý vztah. Sociální stigmatizace pro ně není větší frustrací, jelikož s ní předem počítaly. Často se takové chování vyskytuje u žen s vyšším vzděláním, starší 30 let.

Za rok 2008 ČSÚ (2009) uvádí 43,5 tisíc dětí, které se narodily mimo manželství. Přitom podíl takto narozených dětí vzrostl od předchozího roku o 1,8 procentních bodů (tedy na 36,3 %).

Známo také je, že se takto naše republika přiblížila svým rodinným chováním k modelu volnějšiho soužití v západní Evropě.

ČSÚ (2006) také uvádí, že se mění také struktura narozených dětí vzhledem k matčinu nejvyššímu dosaženému vzdělání. To se měnilo v průběhu celého hodnoceného období a dělo se tak ve shodě s všeobecným růstem vzdělanosti populace. (viz příloha 3)

4.3 Trendy dnešní doby

Manžel u porodu

Poslední dobou se také hodně diskutuje nad tématem otcovství. Dnes už nám přijde téměř běžné, že je muž přítomen u porodu. Přitom když se podíváme ještě do nedávné minulosti, tj. asi dvacet let zpět, zjistíme, že to běžné není. Ve své práci se tomuto tématu věnuje Šmídová (2008). Ta hovoří o tom, že dnes se stává přítomnost muže u porodu bodem na měřítku tzv. „otcovské identifikace“ s dítětem a zároveň s vlastní rodičovskou rolí. Nezáleží ani na tom, že přítomnost otce u porodu nemusí vůbec ovlivňovat obraz jeho role jakožto otce (může to být jen výsledek dlouhodobé přípravy manžela na rodičovství). Z dotazníku, který zjišťoval, proč chtějí být muži přítomni u porodu bylo zjištěno, že 58 % z nich to považovalo jako psychickou a praktickou oporu a pomoc v těžké chvíli a 55 % mužů to považovalo za důležité být spolu při zrození svého dítěte a brzké navázání kontaktu s ním. Dalšími důvody bylo třeba přání matky nebo zvědavost.

Dvoukariérová manželství

Podle Karsten (2006) ženy v dnešní době hodně oddalují své mateřství do pozdějšího věku. Především si totiž chtějí budovat vlastní kariéru. Nakonec jsou to však většinou ony, které se musí vzdát své práce, alespoň na několik let a starat se o dítě. Kombinace kariéry a rodinného života je pro ně dost složitá. U mužů jde kombinace těchto prvků sfér daleko snadněji.

Stejná autorka dále hovoří o tom, že se jen zřídka ženě podaří úspěšně sloučit kariéru, děti a partnerský vztah. Stává se to především v případech, kdy je partner v nadměrné míře ochoten učinit jisté ústupky, kompromisy a zanedbání vlastní kariéry, zatímco žena je mimořádně nadaná, cílevědomá, pracovitá, ctižádostivá a výkonná.

Otec na rodičovské dovolené

Toto téma zmiňuji z důvodu stále více se rozšiřujícího názoru na rovné příležitosti obou pohlaví. Týká se to také rodičovské dovolené. Hovoří se o různých aspektech tzv. aktivního rodičovství. Nešporová (2006) uvádí, že v tomto případě nedochází k výměně rodičovských rolí úplně, ale spíše k jejich sdílení a rodiče jsou mnohem snadněji zaměnitelní. Muži na rodičovské dovolené se v jejím výzkumu často svěřovali s tím, že si až během ní uvědomili obsah a náročnost celé péče o děti a domácnost. Tito muži také hodnotí svoje zkušenosti s dětmi velmi pozitivně nebo aspoň nikoli negativně. Poukazují většinou na to, že je skvělé zakusit to, co jejich manželky. Přínosné je podle nich vybudování velmi těsného vztahu se svými potomky.

Na společné cestě manželským/partnerským životem se musí pár potýkat se spoustou úskalí. Jedním z nich je neplodnost. Buď může být neplodný jen jeden z partnerů nebo se může vyskytnout částečná porucha na obou stranách, takže dohromady vzniká pár neplodný. V této souvislosti zmiňuji adopci dítěte, ke které se může neplodný (avšak někdy i plodný) pár rozhodnout.

Adopce dětí

Toto téma zde zmiňuji kvůli článku, který byl zveřejněn na stránkách Deník (2007). Zde se píše: „Deset dětí z Kojeneckého ústavu v Plzni adoptovali za posledních sedm let zahraniční rodiče. Od roku 2000, odkdy jsou v Česku adopce do zahraničí povoleny, odcestovalo pět dětí do Německa, tři do Dánska a dvě do Švédska. Jedním z důvodů, proč děti odcházejí, je fakt, že čeští adoptivní rodiče patří při výběru dětí k nejnáročnějším.“

Důležité je také v souvislosti s tímto článkem říct, že se ve všech případech jednalo o romské děti. Zároveň také ředitelka Kojeneckého ústavu v Plzni potvrzuje, že když už u nás někdo adoptuje dítě jiné rasy nebo národnosti, především Romy, jde o vysokoškolsky vzdělaný pár.

Výzkum: Hodnota dítěte v individuálním životě a pro společnost

Šamanová (2006) hovoří ve své práci o výzkumu, který byl proveden CVVM v roce 2005. Ten se ptal na pořadí životních cílů různých věkových skupin. Respondenti měli seřadit položky od nejvíce důležité po nejméně důležitou (v pořadí 1 nejvíce důležitá, 7 nejméně důležitá). Lidé ve věku 20 – 29 let považovali za nejdůležitější mít stálého partnera dále úspěch v zaměstnání a na třetím místě mít děti. Z výzkumu bylo také zjištěno, že tyto lidé chtějí před založením rodiny uspokojivě vyřešit hlavně svou finanční a bytovou situaci.

Respondenti stejného výzkumu měli dále odpovědět na kolik souhlasí s danými výroky. Bylo zjištěno, že téměř většina, 85% dotazovaných, se domnívá, že člověk má mít děti. 48% lidí také souhlasilo s tím, že dítě by se mělo narodit do fungujícího manželství.

II. EMPIRICKÁ ČÁST

5 VÝZKUM

V této kapitole se budu zabývat problematikou kvantitativního výzkumu, který jsem uskutečnila v rámci své bakalářské práce.

5.1 Cíl výzkumu

Cílem mého výzkumu bylo zjistit názory na manželství a rodičovství u studentů třetích ročníků Fakulty humanitních studií a Fakulty aplikované informatiky.

V rámci svého výzkumu jsem si kladla následující výzkumné otázky:

1. *Jaké je převažující rodinné zázemí respondentů?*
2. *Jak studenti UTB přistupují k manželství? Jaký je jejich názor na něj?*
3. *Jaký je názor studentů UTB na výchovu dítěte jen jedním z rodičů?*
4. *Jak moc se odlišují názory studentů na FAI a FHS?*

5.2 Druh výzkumu

Vybrala jsem si kvantitativní výzkum, jelikož jsem potřebovala získat odpovědi od většího množství respondentů.

Ke splnění svého výzkumného cíle, tedy zjištění názorů na manželství a rodičovství, jsem si zvolila, jak říká Chráska (2007), velmi frekventovanou metodu získávání dat v pedagogickém výzkumu, tj. dotazník.

Dotazník se skládá z 35 otázek. Obsahuje otázky uzavřené, jednu dotazující se na stupnicovou položku a otevřené otázky.

5.3 Výzkumný vzorek

Základním souborem jsou všichni studenti třetích ročníků Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Dotazníkového výzkumu se zúčastnili studenti třetích ročníků na Fakultě humanitních studií a na Fakultě aplikované informatiky. Jednalo se o záměrný kvalifikovaný výběr. Výzkumu se účastnili muži i ženy na obou fakultách.

K vyplnění jsem rozdala celkem 150 dotazníků. Všechny dotazníky byly řádně vyplněny a tudíž mohly být zařazeny do mého výzkumu.

Respondenty třetího ročníku jsem zvolila, jelikož se domnívám, že právě studenti bakalářských oborů mají po třetím ročníku dvě možnosti. Buď studium ukončí, spokojí se s titulem Bc., najdou si práci, případně uzavřou sňatek a založí rodinu. Nebo budou dále pokračovat ve studiu a tyto záležitosti odsunou na později, případně se jich dokonce úplně vzdají.

Respondentů jsem se dotazovala také na věk. Tento údaj plní pouze funkci informativní a nepovažuji jej za důležitý. Tyto výsledky jsou pod označením identifikační znaky studenta. Průměrný věk respondentů byl 22 let.

Identifikační znaky studenta 1 *Pohlaví respondentů*

VÝSLEDKY	MUŽI	ŽENY	Celkem
Fakulta humanitních studií	9	66	75
Fakulta aplikované informatiky	67	8	75
Celkem	76	74	150

Z tabulky jde vidět, že muži dávají přednost technicky zaměřeným oborům a ženy spíše preferují humanitně zaměřené obory.

5.4 Způsob zpracování dat

Dříve než jsem zrealizovala výzkum, jsem provedla předvýzkum. Toho se účastnilo asi 15 lidí, většinou se jednalo o mé spolužáky. Šlo mi především o to zjistit, zda jsou otázky správně chápány respondenty. Některé jsem tedy musela upravit, aby byly lépe srozumitelné. Také jsem rozšířila dotazník o některé otázky, které byly pro můj výzkum podnětné.

Dotazníky jsem pak mohla rozdat mezi studenty FAI a FHS. Dále jsem data z vyplněných dotazníků zpracovala a umístila do přehledných tabulek, které jsem u některých otázek (jednalo se především o ty, ve kterých byly vidět rozdíly v názorech) doplnila o grafy. Pro každou odpověď jsem zhotovila výsledky zvlášť. V tabulce je vždy uvedena absolutní četnosti (počet odpovědí) a relativní četnost (počet odpovědí převedený na procenta). Název tabulky je tvořen názvem otázky z dotazníku a otázky odpovídají pořadí, ve kterém byly uvedeny v dotazníku. Nejčastější odpovědi jsou zvýrazněny v tabulkách tučně. Přesnou verzi dotazníku jsem uvedla v příloze (příloha P II).

6 VÝSLEDKY VÝZKUMU

Otázka číslo 1

Tabulka č. 1 *Máte stálého partnera/partnerku?*

ODPOVĚDI	FAI				FHS				CELKEM	
	Muži		Ženy		Muži		Ženy		Abs.	%
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%		
a) ano	29	43,28	6	75,00	6	66,67	49	74,24	90	60,00
b) ne	38	56,72	2	25,00	3	33,33	17	25,76	60	40,00
Celkem	67	100,00	8	100,00	9	100,00	66	100,00	150	100,00

Z celkového počtu respondentů (100%) má více jak polovina stálého partnera. Nejvíce odpovědí „ano“ bylo zaznamenáno u žen na FHS a to 49 (74 %). U mužů na FAI mírně převažovala odpověď „ne“ (57 %).

Otázka číslo 2

Tabulka č. 2 *Partner / partnerka by podle Vás měl/a být*

ODPOVĚDI	FAI				FHS				CELKEM	
	Muži		Ženy		Muži		Ženy		Abs.	%
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%		
a) mladší	18	26,87	0	0,00	1	11,11	0	0,00	19	12,67
b) starší	7	10,45	7	87,50	0	0,00	35	53,03	49	32,67
c) stejného věku	5	7,46	1	12,50	1	11,11	0	0,00	7	4,67
d) nezáleží na tom	37	55,22	0	0,00	7	77,78	31	46,97	75	50,00
Celkem	67	100,00	8	100,00	9	100,00	66	100,00	150	100,00

Z tabulky jde vidět, že jak ženy na FAI tak i na FHS preferují, aby byl jejich partner starší. U žen na FHS byla druhou nejčastější odpovědí možnost „nezáleží na tom“. Muži na FAI i na FHS se shodli, že na věku partnerky nezáleží.

Otázka číslo 3

Tabulka č. 3 *Jaký je podle Vás optimální věkový rozdíl mezi Vámi a partnerem/partnerkou?*

ODPOVĚDI	FAI				FHS				CELKEM	
	Muži		Ženy		Muži		Ženy		Abs.	%
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%		
a) do 1 roku	6	8,96	0	0,00	2	22,22	3	4,55	11	7,33
b) 2 - 3 roky	39	58,21	3	37,50	6	66,67	27	40,91	75	50,00
c) 4 – 5 let	9	13,43	3	37,50	1	11,11	25	37,88	38	25,33
d) jiné	13	19,40	2	25,00	0	0,00	11	16,67	26	17,33
Celkem	67	100,00	8	100,00	9	100,00	66	100,00	150	100,00

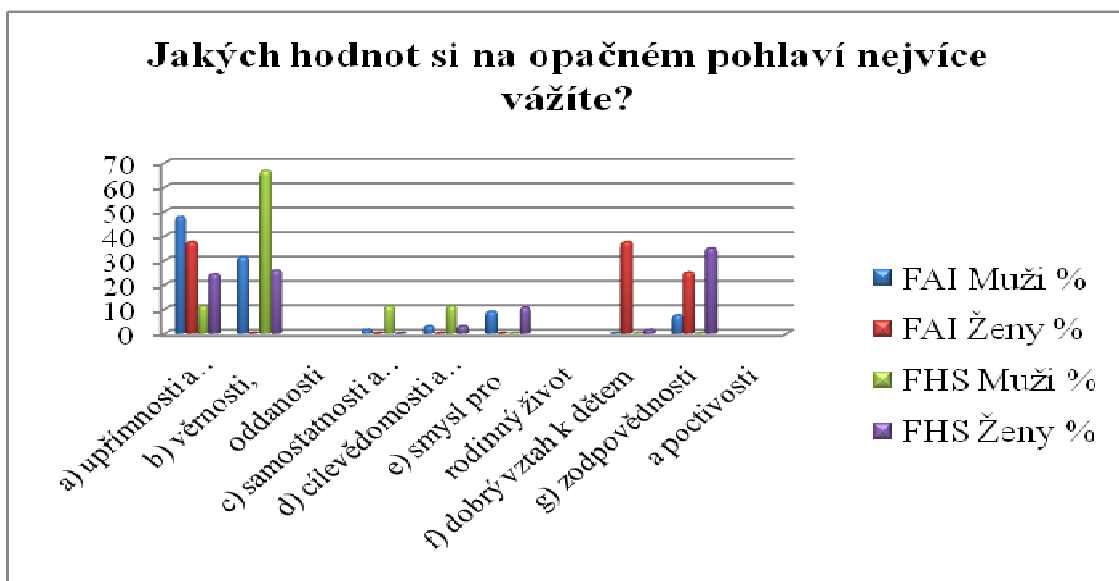
Z celkového počtu respondentů (100 %) jich polovina (tedy 50 %) zvolila odpověď „2 – 3 roky“. Při pohledu na jednotlivé fakulty a pohlaví, zjistíme, že pro muže na FAI je optimální věkový rozdíl „2 – 3 roky“ (58 %). Ženy na této fakultě se přiklání k odpovědi „2 – 3 roky“ nebo „4 – 5 let“, které mají stejný počet odpovědí (38 %). Na fakultě FHS se muži v 67 % shodli na odpovědi „2 – 3 roky“. U žen na stejné fakultě se stejná odpověď vyskytla také nejvíce (41 %).

Otázka číslo 4

Tabulka č. 4 *Jakých hodnot si na opačném pohlaví nejvíce vážíte?*

ODPOVĚDI	FAI				FHS				CELKEM	
	Muži		Ženy		Muži		Ženy		Abs.	%
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%		
a) upřímnosti a obětavosti	32	47,76	3	37,50	1	11,11	16	24,24	52	34,67
b) věrnosti, oddanosti	21	31,34	0	0,00	6	66,67	17	25,76	44	29,33
c) samostatnosti a soutěživosti	1	1,49	0	0,00	1	11,11	0	0,00	2	1,33
d) cílevědomosti a tvrdošijnosti	2	2,99	0	0,00	1	11,11	2	3,03	5	3,33
e) smysl pro rodinný život	6	8,96	0	0,00	0	0,00	7	10,61	13	8,67
f) dobrý vztah k dětem	0	0,00	3	37,50	0	0,00	1	1,52	4	2,67
g) zodpovědnosti a poctivosti	5	7,46	2	25,00	0	0,00	23	34,85	30	20,00
Celkem	67	100,00	8	100,00	9	100,00	66	100,00	150	100,00

Graf č. 1

Necelá polovina (48 %) respondentů mužského pohlaví na FAI si na opačném pohlaví nejvíce cení „upřímnosti a obětavosti“. U žen na této fakultě se o první místo dělila odpověď „upřímnost a obětavost a dobrý vztah k dětem“ (obě shodně 38 %). Muži z FHS za nejčastější odpověď zvolili „věrnost a oddanost“ (67 %), ženy z této fakulty si zase nejvíce cenní „zodpovědnosti a poctivosti“ (35 %). Z celkového počtu respondentů (100 %) si jich 35 % nejvíce cení „upřímnosti a obětavosti“.

Otázka číslo 5

Tabulka č. 5 Pocházím z

ODPOVĚDI	FAI				FHS				CELKEM	
	Muži		Ženy		Muži		Ženy			
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
a) úplné	57	85,07	7	87,50	6	66,67	51	77,27	121	80,67
b) neúplné	10	14,93	1	12,50	3	33,33	15	22,73	29	19,33
Celkem	67	100,00	8	100,00	9	100,00	66	100,00	150	100,00

Z mého výzkumu vyplývá, že z celkového počtu respondentů (100 %) jich pochází 81 % z úplné rodiny. Na FAI počet mužů a žen z úplné rodiny tvoří u každého pohlaví více než 80%. Na FHS se počet žen z úplných rodin blíží k 80%, ale u mužů nedosahuje 70%.

Otázka číslo 6

Tabulka č. 6 *Ve společné domácnosti žijí s*

ODPOVĚDI	FAI				FHS				CELKEM	
	Muži		Ženy		Muži		Ženy		Abs.	%
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%		
a) rodiči	50	74,63	5	62,50	3	33,33	37	56,06	95	63,33
b) matkou	2	2,99	1	12,50	2	22,22	11	16,67	16	10,67
c) otcem	3	4,48	0	0,00	1	11,11	1	1,52	5	3,33
d) matkou a jejím přítelem	4	5,97	0	0,00	1	11,11	3	4,55	8	5,33
e) otcem a jeho přítelkyní	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
f) přítelem/přítelkyní	1	1,49	1	12,50	0	0,00	4	6,06	6	4,00
g) přáteli	3	4,48	0	0,00	1	11,11	0	0,00	4	2,67
h) sám	2	2,99	0	0,00	0	0,00	1	1,52	3	2,00
i) jiné	2	2,99	1	12,50	1	11,11	9	13,64	13	8,67
Celkem	67	100,00	8	100,00	9	100,00	66	100,00	150	100,00

Z celkového počtu respondentů (100 %) jich žije ve společné domácnosti s rodiči 63 %, tedy více jak polovina. Přitom na FAI tuto odpověď zvolilo více respondentů než na FHS.

Otázka číslo 7

Tabulka č. 7 *Uveďte prosím počet vlastních sourozenců*

ODPOVĚDI	FAI				FHS				CELKEM	
	Muži		Ženy		Muži		Ženy		Abs.	%
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%		
a) nula	11	16,42	0	0,00	2	22,22	7	10,61	20	13,33
b) jeden	43	64,18	5	62,50	5	55,56	39	59,09	92	61,33
c) dva	10	14,93	2	25,00	2	22,22	16	24,24	30	20,00
d) tři	2	2,99	1	12,50	0	0,00	3	4,55	6	4,00
e) čtyři	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,52	1	0,67
f) osm	1	1,49	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,67
Celkem	67	100,00	8	100,00	9	100,00	66	100,00	150	100,00

Z celkového počtu respondentů (100 %) jich má 61 % jednoho sourozence. Na FAI i FHS se tento počet pohyboval vždy kolem 60 %.

Otázka číslo 8

Tabulka č. 8 Uvedte prosím počet nevlastních sourozenců

ODPOVĚDI	FAI				FHS				CELKEM	
	Muži		Ženy		Muži		Ženy		Abs.	%
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%		
a) nula	60	89,55	7	87,50	2	22,22	57	86,36	126	84,00
b) jeden	1	1,49	0	0,00	5	55,56	7	10,61	13	8,67
c) dva	3	4,48	1	12,50	2	22,22	2	3,03	8	5,33
d) tři	1	1,49	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,67
e) čtyři	1	1,49	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,67
f) pět	1	1,49	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,67
Celkem	67	100,00	8	100,00	9	100,00	66	100,00	150	100,00

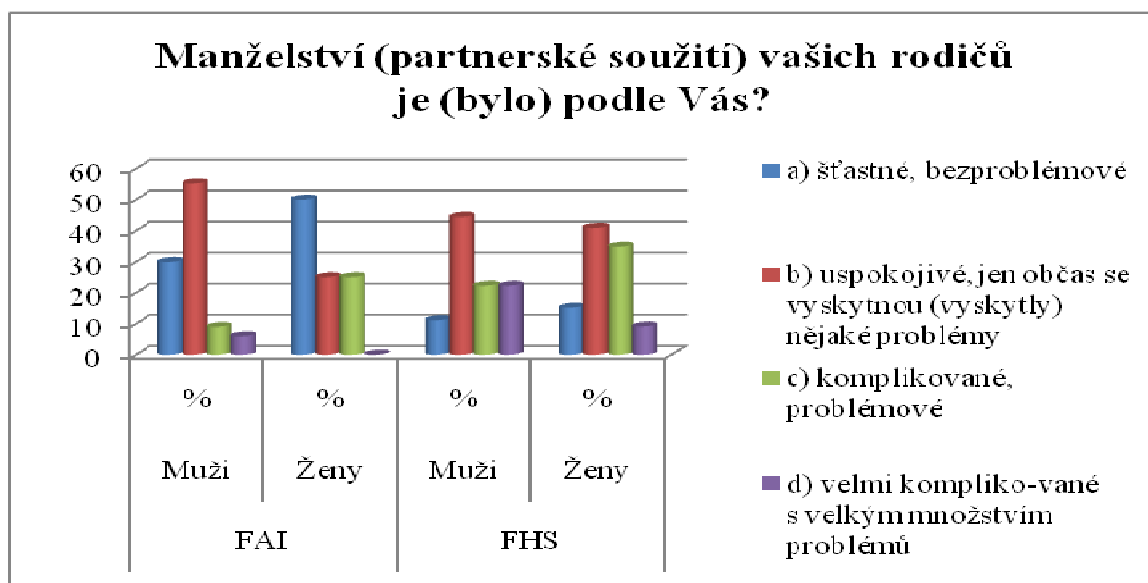
Z celkového počtu respondentů (100 %) jich 84 % nemá žádného nevlastního sourozence. Zvláštní bylo zjištění, že u mužů na FHS byla nejčastější odpověď, více jak polovina, jeden nevlastní sourozenec (56 %).

Otázka číslo 9

Tabulka č. 9 Manželství (partnerské soužití) Vašich rodičů je (bylo) podle Vás?

ODPOVĚDI	FAI				FHS				CELKEM	
	Muži		Ženy		Muži		Ženy		Abs.	%
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%		
a) šťastné, bezproblémové	20	29,85	4	50,00	1	11,11	10	15,15	35	23,33
b) uspokojivé, jen občas se vyskytnou (vyskytly) nějaké problémy	37	55,22	2	25,00	4	44,44	27	40,91	70	46,67
c) komplikované, problémové	6	8,96	2	25,00	2	22,22	23	34,85	33	22,00
d) velmi komplikované s velkým množstvím problémů	4	5,97	0	0,00	2	22,22	6	9,09	12	8,00
Celkem	67	100,00	8	100,00	9	100,00	66	100,00	150	100,00

Graf č. 2

Z celkového počtu respondentů (100 %) označila necelá polovina respondentů (47 %) manželství svých rodičů za uspokojivé s občasnými problémy. Zvláštní je, že takto odpovědělo více jak 50 % mužů z FAI, ale jen 40 % žen z FHS.

Otázka číslo 10

Tabulka č. 10 *Chcete se v budoucnu vdát/oženit?*

ODPOVĚDI	FAI				FHS				CELKEM	
	Muži		Ženy		Muži		Ženy		Abs.	%
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%		
a) ano	57	85,07	8	100,00	8	88,89	60	90,91	133	88,67
b) ne	2	2,99	0	0,00	0	0,00	2	3,03	4	2,67
c) nevím	8	11,94	0	0,00	1	11,11	4	6,06	13	8,67
Celkem	67	100,00	8	100,00	9	100,00	66	100,00	150	100,00

Z celkového počtu respondentů (100 %) se necelých 90 % chce v budoucnu vdát/oženit. Tyto hodnoty se na jednotlivých fakultách a mezi muži a ženami pohybovaly vždy kolem 90 %. Nejvíce jasno měly ženy z FAI (100 %), které se chtějí jednoznačně vdát všechny.

Otázka číslo 11

Tabulka č. 11 *Jaká je podle Vás optimální délka období chození před uzavřením sňatku?*

ODPOVĚDI	FAI				FHS				CELKEM	
	Muži		Ženy		Muži		Ženy		Abs.	%
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%		
a) do jednoho roku	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	3,03	2	1,33
b) 1 – 2 roky	14	20,90	0	0,00	1	11,11	9	13,64	24	16,00
c) 3 – 4 roky	35	52,24	7	87,50	6	66,67	44	66,67	92	61,33
d) více	18	26,87	1	12,50	2	22,22	11	16,67	32	21,33
Celkem	67	100,00	8	100,00	9	100,00	66	100,00	150	100,00

Za optimální délku chození před uzavřením sňatku považovala z celkového počtu respondentů (100 %) více jak polovina (61 %) dotazovaných „3 – 4 roky“. Tato odpověď byla nejčastěji označena u mužů a žen na obou fakultách.

Otázka číslo 12

Tabulka č. 12 *Je manželství podle Vás nějak spojeno s dospělostí?*

ODPOVĚDI	FAI				FHS				CELKEM	
	Muži		Ženy		Muži		Ženy		Abs.	%
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%		
a) ano	49	73,13	6	75,00	8	88,89	54	81,82	117	78,00
b) ne	18	26,87	2	25,00	1	11,11	12	18,18	33	22,00
Celkem	67	100,00	8	100,00	9	100,00	66	100,00	150	100,00

Z celkového počtu respondentů (100 %) se čtyři pětiny z nich (78 %) domnívají, že je manželství nějak spojeno s dospělostí. Svou odpověď mohli respondenti odůvodnit. Studenti na FAI při kladné odpovědi udávali nejčastěji důvody - manželství je zodpovědnost a rozumová vytrálost. Na FHS se u kladné odpovědi vyskytovaly také tyto dvě odpovědi a navíc také odpověď, že se mění hodnoty člověka. U záporné odpovědi na tuto otázku se respondenti mnoho nerozepisovali a když už, tak se jednalo většinou o názory jako: někteří lidé nejsou dospělí nikdy, i mladí lidé mohou prožít spokojené manželství, nebo zajímavý názor, že člověk dospívá zkušenostmi a ne svatbou.

Otázka číslo 13

Tabulka č. 13 *Myslíte si, že je manželství něco posvátného co by mělo trvat po celý život?*

ODPOVĚDI	FAI				FHS				CELKEM	
	Muži		Ženy		Muži		Ženy		Abs.	%
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%		
a) ano	30	44,78	8	100,00	3	33,33	33	50,00	74	49,33
b) ne	13	19,40	0	0,00	4	44,44	17	25,76	34	22,67
c) nevím	24	35,82	0	0,00	2	22,22	16	24,24	42	28,00
Celkem	67	100,00	8	100,00	9	100,00	66	100,00	150	100,00

Z celkového počtu respondentů (100 %) s tímto názorem souhlasí 49 % dotazovaných. U mužů na FAI (45 %) a u žen na FHS (50 %) se počet odpovědí „ano“ na tuto otázku pohyboval kolem poloviny ze všech dotazovaných respondentů jednotlivého pohlaví na jisté fakultě. Ženy na FAI odpověděly jednoznačně (100 %) pro možnost „ano“, muži na FHS rozdělili své odpovědi mezi všechny tři varianty, přitom odpověď „ne“ byla vybrána nejčastěji (45 %).

Otázka číslo 14

Tabulka č. 14 *Který motiv, je podle Vás hlavní příčinou, proč mladí lidé v dnešní době buď oddalují sňatek, nebo se mu úplně vyhýbají?*

ODPOVĚDI	FAI				FHS				CELKEM	
	Muži		Ženy		Muži		Ženy		Abs.	%
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%		
a) špatné ekonomické zajištění	13	19,40	1	12,50	2	22,22	10	15,15	26	17,33
b) studium	6	8,96	2	25,00	0	0,00	3	4,55	11	7,33
c) nechtějí se vázat	21	31,34	0	0,00	1	11,11	13	19,70	35	23,33
d) zodpovědnost za někoho dalšího	2	2,99	0	0,00	0	0,00	2	3,03	4	2,67
e) formální papír není podle nich ve vztahu důležitý	18	26,87	4	50,00	5	55,56	27	40,91	54	36,00
f) preference něčeho jiného	4	5,97	0	0,00	1	11,11	6	9,09	11	7,33
g) negativní zkušenost z rodiny, od známých	1	1,49	1	12,50	0	0,00	4	6,06	6	4,00
h) jiné	2	2,99	0	0,00	0	0,00	1	1,52	3	2,00
Celkem	67	100,00	8	100,00	9	100,00	66	100,00	150	100,00

Z celkového počtu respondentů (100 %) si jich 36 % myslí, že hlavní příčinou oddalování sňatku nebo úplné jeho oddalování u mladých lidí je hlavně zapříčiněno přesvědčením, že „formální papír není ve vztahu důležitý“. Jen třetina mužů na FAI (31 %) nejvíce preferovala odpověď, že se nechtějí vázat.

Otázka číslo 15

Tabulka č. 15 *Který z motivů/životních mezníků podle Vás vede lidi k uzavření sňatku?*

ODPOVĚDI	FAI				FHS				CELKEM	
	Muži		Ženy		Muži		Ženy		Abs.	%
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%		
a) nalezení toho pravého protějšku	33	49,25	5	62,50	2	22,22	25	37,88	65	43,33
b) ekonomické zajištění	1	1,49	0	0,00	0	0,00	5	7,58	6	4,00
c) ukončení studia	1	1,49	1	12,50	0	0,00	0	0,00	2	1,33
d) ujasnění si vlastního života a osobních cílů	14	20,90	1	12,50	5	55,56	22	33,33	42	28,00
e) chápání sňatku jako morální nebo etická hodnota	6	8,96	0	0,00	0	0,00	9	13,64	15	10,00
f) narození dítěte	9	13,43	1	12,50	2	22,22	5	7,58	17	11,33
g) vyřešení problému s bydlením	2	2,99	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	1,33
h) jiné	1	1,49	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,67
Celkem	67	100,00	8	100,00	9	100,00	66	100,00	150	100,00

Z celkového počtu respondentů (100 %) označila necelá polovina (43 %) nejdůležitějším motivem, který vede lidi k uzavření sňatku „nalezení toho pravého protějšku“. Na tomto se shodli muži (49 %) i ženy (63 %) z FAI a ženy z FHS (38 %), muži na této fakultě se přikláněli (56 %) k motivu – „ujasnění si vlastního života a osobních cílů“.

Otázka číslo 16

Tabulka č. 16 *Myslíte si, že i po uzavření manželství musíte na vzájemném vztahu stále pracovat?*

ODPOVĚDI	FAI				FHS				CELKEM	
	Muži		Ženy		Muži		Ženy			
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
a) ano, stále	64	95,52	8	100,00	9	100,00	64	96,97	145	96,67
b) ano, když se vyskytnou problémy	2	2,99	0	0,00	0	0,00	1	1,52	3	2,00
c) nevím, o tom jsem nepřemýšlel/a	1	1,49	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,67
d) ne, pokud si vyberu vhodného partnera	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,52	1	0,67
e) ne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Celkem	67	100,00	8	100,00	9	100,00	66	100,00	150	100,00

Uzavřením sňatku vztah dvou lidí nekončí a na manželství, jeho souladu se musí neustále pracovat. S tímto souhlasí téměř většina všech respondentů (97 %).

Otázka číslo 17

Tabulka č. 17 *Vzali byste si za manžela/manželku osobu výrazně nižšího vzdělání než máte vy?*

ODPOVĚDI	FAI				FHS				CELKEM	
	Muži		Ženy		Muži		Ženy			
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
a) ano	41	61,19	3	37,50	6	66,67	30	45,45	80	53,33
b) ano, ale jen pokud ...	16	23,88	2	25,00	1	11,11	20	30,30	39	26,00
c) ne	10	14,93	3	37,50	2	22,22	16	24,24	31	20,67
Celkem	67	100,00	8	100,00	9	100,00	66	100,00	150	100,00

Z celkového počtu respondentů (100 %) by si více jak polovina (53 %) klidně vzala za manžela/manželku osobu výrazně nižšího vzdělání. U možnosti „ano, ale jen pokud ...“ se nejčastěji vyskytovaly odpovědi - pokud by její/ jeho vzdělání nekorespondovalo s IQ a také odpověď – důležité je hlavně vzájemné porozumění.

Otázka číslo 18

Tabulka č. 18 Výrok: „Lidé, kteří si chtějí pořídit děti, by měli uzavřít sňatek.“

Souhlasíte s tímto názorem?

ODPOVĚDI	FAI				FHS				CELKEM	
	Muži		Ženy		Muži		Ženy			
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
a) určitě ano	8	11,94	1	12,50	1	11,11	5	7,58	15	10,00
b) spíše ano	42	62,69	4	50,00	4	44,44	38	57,58	88	58,67
c) spíše ne	13	19,40	3	37,50	3	33,33	17	25,76	36	24,00
d) určitě ne	4	5,97	0	0,00	1	11,11	6	9,09	11	7,33
Celkem	67	100,00	8	100,00	9	100,00	66	100,00	150	100,00

Z celkového počtu respondentů (100 %) odpověděla více jak polovina (59 %) „spíše ano“.

Tato odpověď byla nejčastěji zvolena na obou fakultách a u mužů i žen.

Otázka číslo 19

Tabulka č. 19 *Jaký věk je podle Vás vhodný pro založení rodiny u mužů?*

ODPOVĚDI	FAI				FHS				CELKEM	
	Muži		Ženy		Muži		Ženy			
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
a) 18 - 22	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
b) 23 - 25	8	11,94	1	12,50	0	0,00	2	3,03	11	7,33
c) 26 – 30	50	74,63	3	37,50	7	77,78	46	69,70	106	70,67
d) 31 a více	9	13,43	4	50,00	2	22,22	18	27,27	33	22,00
Celkem	67	100,00	8	100,00	9	100,00	66	100,00	150	100,00

Z celkového počtu respondentů (100 %) označily více jak dvě třetiny (71 %) rozmezí let „26 – 30“. Tato odpověď byla zvolena nejčastěji u mužů i žen na FHS (78 %, 70 %) a také u mužů na FAI (75 %). Ženy na FAI zvolily nejčastěji (50 %) odpověď „31 a více“.

Otázka číslo 20

Tabulka č. 20 *Jaký věk je podle Vás vhodný pro založení rodiny u žen?*

ODPOVĚDI	FAI				FHS				CELKEM	
	Muži		Ženy		Muži		Ženy			
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
a) 18 - 22	1	1,49	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,67
b) 23 - 25	28	41,79	1	12,50	4	44,44	19	28,79	52	34,67
c) 26 - 30	37	55,22	7	87,50	4	44,44	46	69,70	94	62,67
d) 31 a více	1	1,49	0	0,00	1	11,11	1	1,52	3	2,00
Celkem	67	100,00	8	100,00	9	100,00	66	100,00	150	100,00

Z celkového počtu respondentů (100 %) se jich více jak polovina (63 %) domnívá, že ideální věk pro založení rodiny pro ženy je období let „26 – 30“. Na tomto se shoduje nejvíce respondentů obou pohlaví na FAI i FHS. Muži na FHS odpověděli stejně často také období let „23 – 25“.

Otázka číslo 21

Tabulka č. 21 *Kolik plánujete do budoucna dětí?*

ODPOVĚDI	FAI				FHS				CELKEM	
	Muži		Ženy		Muži		Ženy			
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
a) 1 - 2	48	71,64	6	75,00	5	55,56	47	71,21	106	70,67
b) 3 - 4	7	10,45	1	12,50	3	33,33	10	15,15	21	14,00
c) více	2	2,99	1	12,50	0	0,00	0	0,00	3	2,00
d) žádné	2	2,99	0	0,00	0	0,00	1	1,52	3	2,00
e) ještě jsem o tom nepřemýšlel/a	8	11,94	0	0,00	1	11,11	8	12,12	17	11,33
Celkem	67	100,00	8	100,00	9	100,00	66	100,00	150	100,00

Z celkového počtu respondentů (100 %) u této otázky 70 % odpovědělo shodně, že plánuje 1 – 2 děti. Jinde byly hodnoty nízké. Jen 15 % žen z FHS plánuje do budoucna „3 – 4 děti“.

Otázka číslo 22

Tabulka č. 22 *Jaký si myslíte, že je obecně ideální počet dětí v rodině?*

ODPOVĚDI	FAI				FHS				CELKEM	
	Muži		Ženy		Muži		Ženy			
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
a) 1 - 2	55	82,09	7	87,50	5	55,56	49	74,24	116	77,33
b) 3 - 4	11	16,42	1	12,50	4	44,44	17	25,76	33	22,00
c) více	1	1,49	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,67
d) žádné	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Celkem	67	100,00	8	100,00	9	100,00	66	100,00	150	100,00

Z celkového počtu respondentů (100 %) označilo více jak 70 % odpověď „1 – 2 děti“. Stejně jako v předešlé otázce se ukázalo, že čtvrtina žen z FHS odpověděla, že ideální počet dětí v rodině je „3 – 4“.

Otázka číslo 23

Tabulka č. 23 *Co mladí lidé dnes nejvíce potřebují, aby mohli mít děti? Seřadte prosím od nejdůležitějšího (1) po nejméně důležité (11) tak, jak to vidíte Vy.*

Žebříček pěti nejčastějších odpovědi jsem přehledně utřídila do tabulky, která je opět rozdělena pro obě fakulty zvlášť.

FAKULTA	Č.	ODPOVĚDI
FAI	1.	zdraví
	2.	partnerské a rodinné zázemí
	3.	finance
	4.	zaměstnání a postavení
	5.	vlastní byt, zralost a odpovědnost
FHS	1.	zralost a odpovědnost
	2.	partnerské a rodinné zázemí
	3.	finance
	4.	zaměstnání a postavení
	5.	vlastní byt

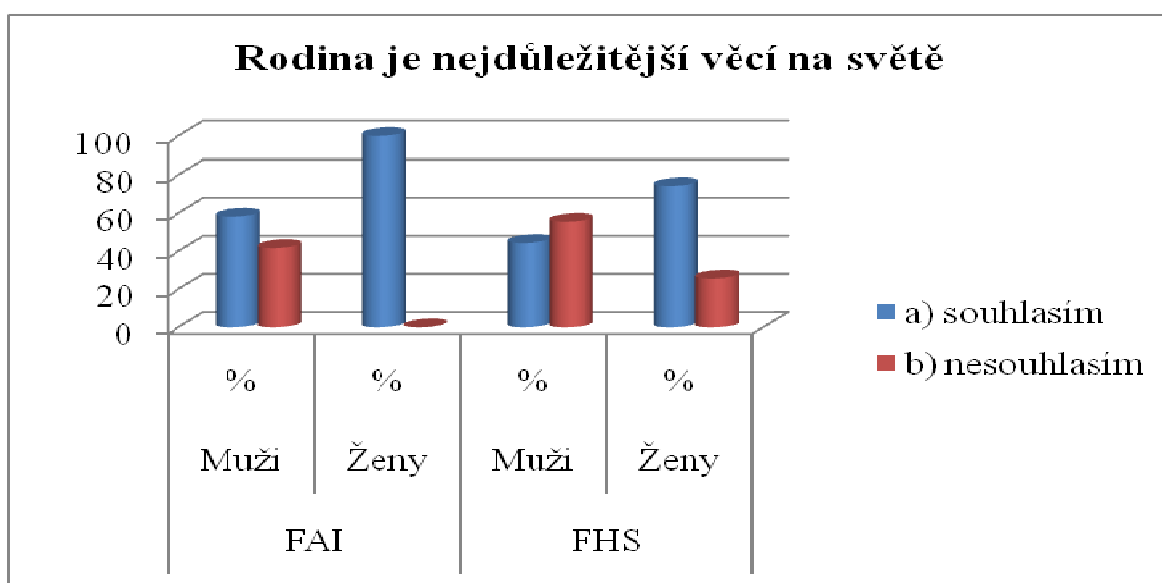
U této otázky se odpovědi studentů obou fakult opět zcela shodují. Zajímavé pro mě bylo zjištění, že „zdraví“ studenti FAI považují za nejdůležitější, kdežto na FHS se do žebříčku pěti nejčastějších odpovědí nedostalo.

Otázka číslo 24

Tabulka č. 24 Rodina je nejdůležitější věcí na světě.

ODPOVĚDI	FAI				FHS				CELKEM	
	Muži		Ženy		Muži		Ženy		Abs.	%
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%		
a) souhlasím	39	58,21	8	100,00	4	44,44	49	74,24	100	66,67
b) nesouhlasím	28	41,79	0	0,00	5	55,56	17	25,76	50	33,33
Celkem	67	100,00	8	100,00	9	100,00	66	100,00	150	100,00

Graf č. 3

Z celkového počtu respondentů (100 %) s tímto výrokem souhlasila více jak polovina (67 %) respondentů. Na FAI nejčastěji souhlas vyjádřili, jak muži (58 %), tak ženy (100 %). Na FHS s tímto výrokem souhlasily více jak dvě třetiny žen (74 %), ale nesouhlasila s ním přes polovina mužů (56 %).

Otázka číslo 25

Tabulka č. 25 Rodinu má podle Vás finančně zabezpečit?

ODPOVĚDI	FAI				FHS				CELKEM	
	Muži		Ženy		Muži		Ženy		Abs.	%
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%		
a) muž	14	20,90	1	12,50	2	22,22	11	16,67	28	18,67
b) žena	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
c) muž i žena	53	79,10	7	87,50	7	77,78	55	83,33	122	81,33
Celkem	67	100,00	8	100,00	9	100,00	66	100,00	150	100,00

Dříve převažoval názor, že rodinu by měl finančně zabezpečit muž. V dnešní době, je však situace jiná. Myslí si to také 80 % dotazovaných respondentů z celkového počtu (100 %). Přitom na obou fakultách a také u mužů a žen se pohybovala procentuálně tato odpověď přibližně stejně.

Otázka číslo 26

Tabulka č. 26a **Pro muže** *Zůstali byste na rodičovské dovolené, pokud by vaše manželka/partnerka vydělávala více než vy?*

ODPOVĚDI	MUŽI				CELKEM	
	FAI		FHS			
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
a) ano	47	70,15	6	66,67	53	69,74
b) ne	20	29,85	3	33,33	23	30,26
Celkem	67	100,00	9	100,00	76	100,00

Tato otázka je poslední dobou hodně diskutovaná vzhledem k rovným právům a příležitostem obou pohlaví. Z mého průzkumu vyplynulo, že dvě třetiny mužů (70 %) by bylo ochotných zůstat doma s dítětem, pokud by manželka/partnerka měla vyšší příjem než oni. V souvislosti s touto otázkou se diskutuje také nad tím, zda je používání termínu „dovolená“ přesné a výstižné.

Tabulka č. 26b **Pro ženy** *Vadilo by Vám, kdyby Váš manžel/partner vydělával méně než vy?*

ODPOVĚDI	ŽENY				CELKEM	
	FAI		FHS			
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
a) ano	1	12,50	8	12,12	9	12,16
b) ne	7	87,50	58	87,88	65	87,84
Celkem	8	100,00	66	100,00	74	100,00

Bylo zjištěno, že téměř 90 % žen z výzkumu, by nevadilo, kdyby jejich partner vydělával méně než ony.

Otázka číslo 27

Tabulka č. 27 *Jaká je podle Vás optimální délka rodičovské dovolené?*

ODPOVĚDI	FAI				FHS				CELKEM	
	Muži		Ženy		Muži		Ženy			
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
a) 1 rok	1	1,49	0	0,00	1	11,11	0	0,00	2	1,33
b) 1 – 2 roky	1	1,49	1	12,50	0	0,00	1	1,52	3	2,00
c) 2 roky	11	16,42	0	0,00	1	11,11	13	19,70	25	16,67
d) 2 – 3 roky	1	1,49	0	0,00	1	11,11	9	13,64	11	7,33
e) 3 roky	36	53,73	4	50,00	5	55,56	32	48,48	77	51,33
f) 3 – 4 roky	4	5,97	3	37,50	0	0,00	1	1,52	8	5,33
g) 4 roky	3	4,48	0	0,00	1	11,11	8	12,12	12	8,00
h) 5 let	2	2,99	0	0,00	0	0,00	2	3,03	4	2,67
i) 14 dnů	1	1,49	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,67
j) 30 dnů	1	1,49	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,67
k) 6 let	1	1,49	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,67
l) dle potřeby	1	1,49	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,67
m) nevím	4	5,97	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4	2,67
Celkem	67	100,00	8	100,00	9	100,00	66	100,00	150	100,00

U této otázky měli respondenti sami napsat jaká je ideální délka rodičovské dovolené. Tyto údaje jsem pak utřídila do tabulky. Z celkového počtu respondentů (100 %) odpovědělo 51 % z nich, že ideální délka rodičovské dovolené jsou tři roky.

Otázka číslo 28

Tabulka č. 28 *Jaký je Váš názor na dvoukariérová manželství (tzn. oba partneři si budují maximální pracovní kariéru)?*

Do tabulky jsou utříděny nejčastější odpovědi (a jejich obdoby) respondentů na každé fakultě zvlášť.

FAKULTA	ODPOVĚDI
FAI	Jeden z partnerů by se měl vzdát kariéry a starat se o dítě/děti.
	Pokud nemají děti, tak proč ne.
	Souhlasím. Každý má nárok na vlastní realizaci. Záleží na prioritách každ-
	Souhlasím. Pokud to není na úkor rodiny, dětí, partnera aj.
	Nesouhlasím. Takové manželství má dopad na děti - není na ně čas.
FHS	Je vhodné pokud nemají partneři děti, s dětmi pak není možné se dostatečně starat o potomky a zároveň se maximálně věnovat kariéře.
	Pokud nemají děti, tak to není problém, ale měli by si být schopni najít čas na partnera aj.
	Pokud to není na úkor rodiny, partnera, dětí, tak proč ne.
	Nesouhlasím. Jeden z partnerů by měl slevit ze svých požadavků a cílů a věnovat se dětem.
	Kladný. Rodina není založena jen na štěstí, zdraví a lásce, nýbrž i na finančním základě a zajištění do budoucna.

Z tabulky jde vidět, že názory respondentů na obou fakultách jsou hodně podobné.

Otázka číslo 29

Tabulka č. 29a **Pro muže** *Chtěli byste být přítomni u porodu Vašeho dítěte?*

ODPOVĚDI	MUŽI				CELKEM	
	FAI		FHS			
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
a) ano	32	47,76	3	33,33	35	46,05
b) ne	4	5,97	0	0,00	4	5,26
c) nevím	31	46,27	6	66,67	37	48,68
Celkem	67	100,00	9	100,00	76	100,00

Jistou samozřejmostí se v dnešní době stalo, že jsou muži přítomni u porodu vlastních potomků. Z mého průzkumu vyplynulo, že téměř polovina mužů z FAI (48 %) by chtělo být přítomno u porodu. Nemohu však nezmínit, že skoro stejný počet odpovědí na této fakultě dostala odpověď „nevím“ (46 %). Muži na FHS spíše volili odpověď „nevím“ (67 %).

Tabulka č.29b **Pro ženy** *Chtěli byste, aby Váš manžel/partner byl přítomen u porodu dítěte?*

ODPOVĚDI	ŽENY				CELKEM	
	FAI		FHS			
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
a) ano	5	62,50	41	62,12	46	62,16
b) ne	1	12,50	7	10,61	8	10,81
c) nevím	2	25,00	18	27,27	20	27,03
Celkem	8	100,00	66	100,00	74	100,00

Z odpovědí na tuto otázku vyplynulo, že 63 % žen na FAI a 62 % žen na FHS by si přálo, aby jejich manžel/partner byl přítomen u porodu.

Otázka číslo 30

Tabulka č. 30 *Pokud byste nemohli mít dítě, uvažovali byste o adopci?*

ODPOVĚDI	FAI				FHS				CELKEM	
	Muži		Ženy		Muži		Ženy			
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
a) ano	56	83,58	8	100,00	6	66,67	64	96,97	134	89,33
b) ne	11	16,42	0	0,00	3	33,33	2	3,03	16	10,67
Celkem	67	100,00	8	100,00	9	100,00	66	100,00	150	100,00

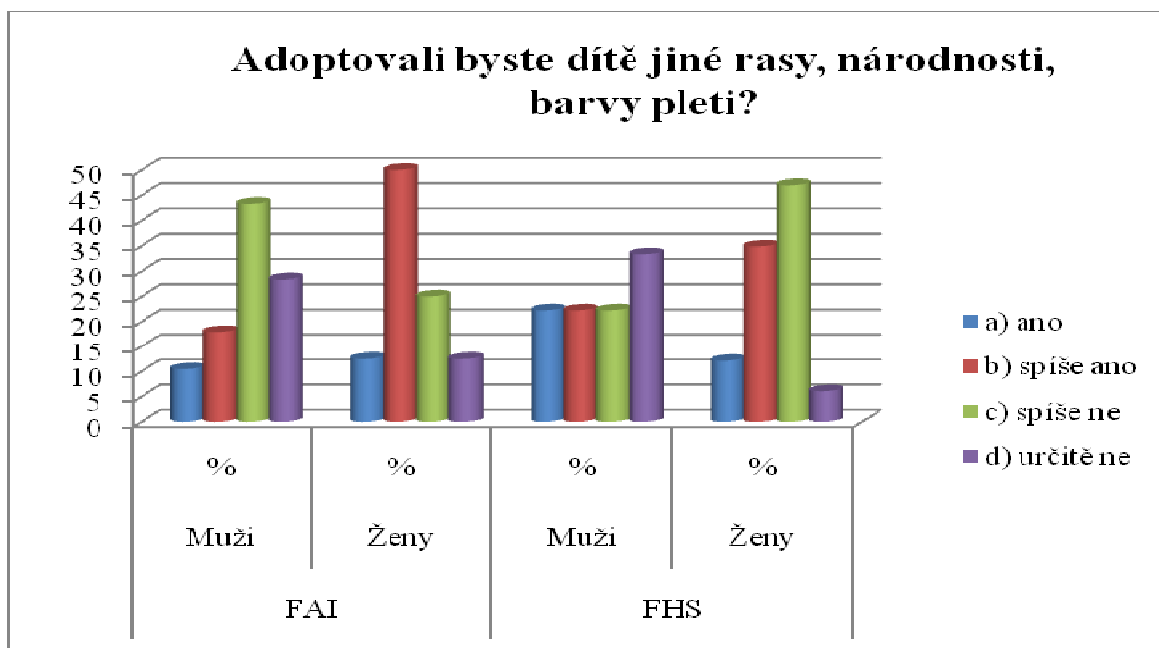
Z celkového počtu respondentů (100 %) odpovědělo na tuto otázku 89 % kladně, tzn. že v případech, že by nemohli mít vlastní dítě, uvažovali by o adopci.

Otázka číslo 31

Tabulka č. 31 *Adoptovali byste dítě jiné rasy, národnosti, barvy pleti?*

ODPOVĚDI	FAI				FHS				CELKEM	
	Muži		Ženy		Muži		Ženy			
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
a) ano	7	10,45	1	12,50	2	22,22	8	12,12	18	12,00
b) spíše ano	12	17,91	4	50,00	2	22,22	23	34,85	41	27,33
c) spíše ne	29	43,28	2	25,00	2	22,22	31	46,97	64	42,67
d) určitě ne	19	28,36	1	12,50	3	33,33	4	6,06	27	18,00
Celkem	67	100,00	8	100,00	9	100,00	66	100,00	150	100,00

Graf č. 4

Z celkového počtu respondentů (100 %) se nejvíce 43 % shodlo na tom, že by dítě jiné rasy, národnosti, barvy pleti spíše neadoptovali. Zajímavé bylo, že polovina žen (50 %) na FAI odpověděla, že by takové dítě spíše adoptovala a třetina mužů (34 %) na FHS byla úplně proti adopci takového dítěte.

Otázka číslo 32

Tabulka č. 32 *Dítě může stejně dobře vychovávat jen jeden z rodičů jako oba společně.*

ODPOVĚDI	FAI				FHS				CELKEM	
	Muži		Ženy		Muži		Ženy		Abs.	%
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%		
a) určitě ano	7	10,45	2	25,00	0	0,00	12	18,18	21	14,00
b) spíše ano	14	20,90	3	37,50	2	22,22	25	37,88	44	29,33
c) spíše ne	37	55,22	3	37,50	4	44,44	24	36,36	68	45,33
d) určitě ne	9	13,43	0	0,00	3	33,33	5	7,58	17	11,33
Celkem	67	100,00	8	100,00	9	100,00	66	100,00	150	100,00

Z celkového počtu respondentů (100 %) s tímto tvrzením spíše nesouhlasila skoro polovina respondentů. Odpovědi se opět lišily pokud šlo o fakultu, tak i o pohlaví respondentů. Více než polovina mužů na FAI (55 %) s tímto tvrzením spíše nesouhlasila, více jak třetina žen (38 %) na této fakultě spíše souhlasila a stejný počet také uvedl možnost „spíše ne“. Muži a

ženy na FHS se také odlišovali. Zatímco muži volili nejvíce (44 %) možnost „spíše ne“, 38 % žen na této fakultě zvolilo odpověď „spíše ano“.

Otázka číslo 33

Tabulka č. 33 *Dokázali byste si představit, že vychováváte dítě sami?*

ODPOVĚDI	FAI				FHS				CELKEM	
	Muži		Ženy		Muži		Ženy			
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
a) ano	30	44,78	6	75,00	3	33,33	33	50,00	72	48,00
b) ne	17	25,37	2	25,00	3	33,33	13	19,70	35	23,33
c) nevím	20	29,85	0	0,00	3	33,33	20	30,30	43	28,67
Celkem	67	100,00	8	100,00	9	100,00	66	100,00	150	100,00

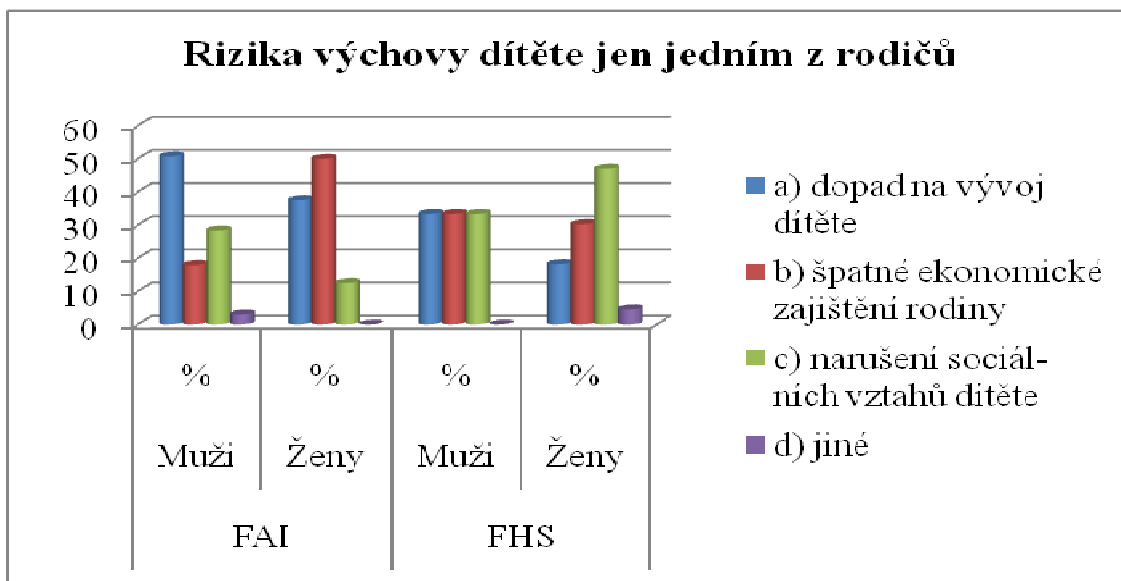
Z celkového počtu respondentů (100 %) si jich necelá polovina dokáže představit, že vychovávají dítě sami. Pokud jde o stav na jednotlivých fakultách a o rozdíly mezi pohlavími, ukázalo se, že na FAI si tuto situaci dokáže představit skoro polovina mužů (45 %) a tři čtvrtiny žen (75 %). Na FHS byli muži více váhaví a zvolili všechny nabízené odpovědi stejně často. Pokud jde o ženy na této fakultě, tuto situaci si dokázala představit polovina z nich (50 %).

Otázka číslo 34

Tabulka č. 34 *Jaké je podle Vás největší riziko výchovy dítěte jen jedním z rodičů?*

ODPOVĚDI	FAI				FHS				CELKEM	
	Muži		Ženy		Muži		Ženy			
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
a) dopad na vývoj dítěte	34	50,75	3	37,50	3	33,33	12	18,18	52	34,67
b) špatné ekonomické zajištění rodiny	12	17,91	4	50,00	3	33,33	20	30,30	39	26,00
c) narušení sociálních vztahů dítěte	19	28,36	1	12,50	3	33,33	31	46,97	54	36,00
d) jiné	2	2,99	0	0,00	0	0,00	3	4,55	5	3,33
Celkem	67	100,00	8	100,00	9	100,00	66	100,00	150	100,00

Graf č. 5

Pokud jde o rizika výchovy dítěte jen jedním z rodičů, shodla se třetina respondentů (36 %) z celkového počtu (100 %) na odpovědi „narušení sociálních vztahů dítěte“. Rozdíly v nejčastějších odpovědích se však opět lišily u jednotlivých fakult i pohlaví. Muži na FAI se nejčastěji (51 %) domnívali, že největším rizikem je „dopad na vývoj dítěte“. Ženy na této fakultě si myslí, že jde hlavně o „špatné ekonomické zajištění rodiny“ (50 %). Muži na FHS rozdělili své odpovědi mezi tři možnosti – „dopad na vývoj dítěte, špatné ekonomické zajištění rodiny a narušení sociálních vztahů dítěte“. Téměř polovina žen (47 %) na této fakultě označila možnost „narušení sociálních vztahů dítěte“.

Otázka číslo 35

Tabulka č. 35 *Myslíte si, že s rostoucí emancipací (=osvobození z podřízeného postavení, zrovnoprávnění) žen bude růst nadále i počet nesezdaných párů a také počet žen, které vychovávají své dítě/děti samostatně?*

ODPOVĚDI	FAI				FHS				CELKEM	
	Muži		Ženy		Muži		Ženy		Abs.	%
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%		
a) Myslím, že je to možné	38	56,72	6	75,00	4	44,44	55	83,33	103	68,67
b) Jsem si tím naprosto jistý/jistá	9	13,43	0	0,00	0	0,00	1	1,52	10	6,67
c) Nejsem si tím zcela jist/jista	12	17,91	0	0,00	5	55,56	7	10,61	24	16,00
d) Nemyslím si to	8	11,94	2	25,00	0	0,00	3	4,55	13	8,67
Celkem	67	100,00	8	100,00	9	100,00	66	100,00	150	100,00

Z celkového počtu respondentů (100 %) si celkem 69 % myslí, že s rostoucí emancipací bude růst také počet nesezdaných párů a žen, které vychovávají své dítě/děti samostatně. Na FAI byla tato odpověď zvolena nejčastěji (57 %). U žen, které jsou tady v menšině, ale můžeme říct, že také převažoval tento názor (75 %). Na FHS ženy nejčastěji zvolily odpověď „myslím, že je to možné“ (83 %) a 56 % mužů na FHS je si tímto růstem naprosto jista.

6.1 Shrnutí výsledků výzkumu

V této kapitole bych chtěla hlavně vyhodnotit odpovědi na výzkumné otázky, které jsem si zvolila v kapitole 5.1. Tyto otázky budou zodpovězeny na základě hodnot, které vyplynuly z anonymního dotazníkového šetření.

Souhrn odpovědí na výzkumné otázky jsem pro větší přehlednost rozdělila pro každou zvlášť.

1. Jaké je převažující rodinné zázemí respondentů?

Z celkového počtu respondentů (100 %) pochází 80 % z úplné rodiny. Na každé fakultě a u každého pohlaví zvlášť jsou výsledky obdobné. Studenti přitom uváděli, že nejčastěji žijí ve společné domácnosti se svými rodiči. Přitom jich má nejvíce právě jednoho vlastního sourozence a 84 % nemá žádného nevlastního sourozence. Manželství (partnerské soužití)

svých rodičů potom téměř polovina (47 %) respondentů z celkového počtu (100 %) označila za uspokojivé, jen s občasnými problémy.

2. Jak studenti UTB přistupují k manželství? Jaký je jejich názor na něj?

Téměř většina respondentů (84 %) se chce v budoucnu vdát/oženit. Přitom 98 % respondentů se domnívá, že manželství je nějak spojeno s dospělostí a také, že je to něco posvátného, co by mělo trvat po celý život (49 %). Lidé podle nich oddalují manželství z různých důvodů. Nejvíce z nich 36 % se domnívá, že je to hlavně proto, že formální „papír“ není pro vztah důležitý. Jako motiv, mezník, který vede lidi k uzavření sňatku označilo 43 % respondentů „nalezení toho pravého protějšku“. Většina (97 %) respondentů si myslí, že na vzájemném vztahu musí manželé pracovat i po sňatku. 53 % respondentů by si klidně vzalo osobu výrazně nižšího vzdělání, než mají oni sami.

3. Co si studenti UTB myslí o výchově dítěte jen jedním z rodičů?

Necelá polovina (45 %) respondentů si myslí, že dítě spíše nemůže dobře vychovávat jen jeden z rodičů jako oba společně. Přitom téměř polovina (48 %) si dokáže představit, že by vychovávali dítě sami. Za největší rizika výchovy dítěte jen jedním rodičem považuje 36 % respondentů narušení sociálních vztahů dítěte. Poslední otázka ukazuje, že 69 % respondentů uznává, že je možné, že s rostoucí emancipací žen bude nadále růst i počet nesezdaných párů a počet žen vychovávajících své dítě/děti samostatně.

4. Jak moc se odlišují názory studentů na FAI a FHS?

Z výzkumu bylo zjištěno, že názory studentů na obou fakultách se nijak zvláště neliší nebo jsou dokonce v mnoha případech stejné.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo zjistit rozdíly v názorech na manželství a rodičovství u mužů a ženy studujících na vybraných fakultách Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně.

V teoretické části jsem nastínila oblasti, které se týkají manželství a rodičovství. K této problematice existuje velké množství literatury a jiných zdrojů informací, jako jsou například výzkumy, ať už starší nebo aktuální. Snažila jsem se tedy především vybrat ty nejhodnější. Důležité pro mě bylo v této části vystihnout tuto problematiku tak, aby na ni dostal čtenář ucelený pohled a tím se zvýšila kvalita sdělení.

V praktické části jsem se nejdříve v páté kapitole zabývala metodologií mého výzkumu. Vysvětlila jsem, proč jsem použila právě techniku dotazníkového šetření, i jak jsem postupovala při sběru dat.

V šesté kapitole praktické části jsem ucelila výsledky výzkumu u jednotlivých otázek do přehledných tabulek, někde doplněných i o grafy. Tak mohly být rychle zjištěny údaje, jež vypovídají o četnostech odpovědi u jednotlivých otázkách.

Z výzkumu nakonec vyplynulo, že názory studentů na obou vybraných fakultách (Fakultě humanitních studií u Fakultě aplikované informatiky) se příliš neliší. Manželství je pro ně stále důležité a spousta z nich se v budoucnu chce oženit/vdát. Studenti jej také často spojují s dospělostí a mělo by podle nich trvat „věčně“. Proto je pro ně také důležitý výběr partnera, což vyplynulo, když jsem se ptala na motiv, který vede lidi k uzavření sňatku. Téměř polovina ze všech respondentů odpověděla, že je to právě nalezení toho správného protějšku.

Pokud jde o jejich názory na rodičovství jsou opět podobné. Většina se domnívá, že ideální věk pro založení rodiny je 26 – 30 let a nejvíce respondentů by chtělo mít 1 – 2 děti. Lidé by se podle nich měli vzít pokud chtějí založit rodinu, jelikož rodina je, pro více jak polovinu respondentů, nejdůležitější věcí na světě. Rodinu by podle nich měli zabezpečit oba partneři. Spousta mužů by klidně zůstala na rodičovské dovolené, kdyby partnerka vydělávala více. Ženám by to také nevadilo. Respondenti by chtěli adoptovat dítě pokud by nemohli mít vlastní, ale řada z nich by se zamýšlela nad tím, zda adoptovat dítě jiné než české.

U všech těchto otázek se odvažují říct, že studenti přistupují k těmto otázkám jednak velice zodpovědně, ale také moderně a realisticky.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Bible. Písmo svaté starého a nového zákona. 3. vyd. Praha: Česká katolická charita, 1987.
- [2] BRZEK, A. a kol. *Průvodce sexualitou člověka*. Praha: SPN, 1993. ISBN 80-04-25814-X.
- [3] CURRAY, D. RENZETTI, C. *Ženy, muži a společnost*. Praha: Karolinum – Univerzita Karlova v Praze, 2003. ISBN 80-246-0525-2.
- [4] Česko. Zákon č. 94 ze dne 4. prosince 1963 o rodině. In *Sbírka zákonů České republiky, 1963, částka 53, s. 340 – 350*. Dostupné též z:
<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1963/sb53-63.pdf>
- [5] Česko. Zákon č. 115 ze dne 26. ledna 2006 o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů. In *Sbírka zákonů České republiky, 2006, částka 38, s. 1362 – 1376*. Dostupné též z: <http://partnerstvi.cz/rp-zakon-2006/sb038-06.pdf>.
- [6] FIALOVÁ, L. a kol. *Představy mladých lidí o manželství a rodičovství*. Praha: SLON, 2000. ISBN 80-85850-87-7.
- [7] CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.
- [8] KARSTEN, H. *Ženy – muži. Generové role, jejich původ a vývoj*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-145-X.
- [9] KRATOCHVÍL, S. *Manželská terapie*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-332-3.
- [10] KRAUS, B., POLÁČKOVÁ, V. a kol. *Člověk – prostředí – výchova – K otázkám sociální pedagogiky*. Brno: Paido, 2001. ISBN 80-7315-004-2.
- [11] HAŠKOVÁ, H., RABUŠIC, L. *K nízké sňatečnosti v České republice. Sociální studia, Gendrové re-konstrukce*, Fakulta sociálních studií MU, 2008-, r. pátý, č. první. Brno: Fakulta humanitních studií, 2008. ISSN 1214-813X.
- [12] HEWSTONE, M., STROEBE, W. *Sociální psychologie*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-092-5.

- [13] HRUŠÁKOVÁ, M. *Manželství a paragrafy*. Praha: Computer Press, 2000. ISBN 80-722-6409-5.
- [14] MOŽNÝ, I. *Česká společnost*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-624-1.
- [15] NOVÁK, T. *Manželské a rodinné poradenství*. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1316-0.
- [16] PLÁŇAVA, I. *Manželství a rodiny*. Brno: Doplněk, 2000. ISBN 80-7239-039-2.
- [17] RABUŠIC, L. *Kde ty všechny děti jsou? Porodnost v sociologické perspektivě*. Praha: SLON, 2001. ISBN 80-86429-01-6.
- [18] ŠMÍDOVÁ, I. *Sociální studia : Partnerství, rodičovství, rodina*. Fakulta sociálních studií MU. 2008- , r. pátý, č. druhé- . Brno: Fakulta sociálních studií, 2008. ISSN 1214-813X.
- [19] ŠPATÉNKOVÁ, N. *Jak řeší rodinné krize moderní žena*. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1567-8.
- [20] VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie. Dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-308-0.
- [21] VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie II. Dospělost a stáří*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1318-5.
- [22] VESELÁ, R. a kol. *Rodina a rodinné právo*. Praha: Eurolex Bohemia, 2003. ISBN 80-86432-48-3.
- [23] VÝROST, J., SLAMĚNÍK, I. (Eds.) *Sociální psychologie*. 2.vyd. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1428-8.

Internetové zdroje:

- [24] BACON, F. In: *Citáty*. c 2003 – 2009. [cit. 2009–04-17].
Dostupné z: <http://citaty.kukulich.net/autori/b/francis-bacon>.
- [25] LABUSOVÁ, E. *Jak velkou mít rodinu*. [online]. [cit. 2009–04-17].
Dostupné z: http://www.evalabusova.cz/clanky/jak_velkou_mit_rodinu.php.

- [26] NEŠPOROVÁ, O. *Životní styl rodin s otci na rodičovské dovolené*. [online]. Výzkum, Praha: Gender, sociologie, 2006. [cit. 2009-04-30]. Dostupné z: <http://www.genderonline.cz/view.php?cislocclanku=2006072402>.
- [27] *Počet a struktura narozených*. In: ČSÚ [online]. Praha: ČSÚ 2006 [cit 2009-03-11]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/t/360034A5ED/\\$File/400806a1.pdf](http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/t/360034A5ED/$File/400806a1.pdf).
- [28] *Sňatky podle věku a vzdělání snoubenců*. In: ČSÚ [online]. Praha: ČSÚ [cit. 2009-03-14]. Dostupné z: [2008http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/EA00270E19/\\$File/401908rb07.pdf](http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/EA00270E19/$File/401908rb07.pdf).
- [29] *Sňatky podle vzdělání snoubenců v roce 2007*. In: ČSÚ [online]. Praha: ČSÚ 2008 [cit 11.03.2009]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/EA00270E5F/\\$File/401908rb11.pdf](http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/EA00270E5F/$File/401908rb11.pdf).
- [30] *Symetrické tělo zvyšuje atraktivitu mužů i žen*. In: Týden [online]. [cit. 2009-04-03]. Dostupné z: http://www.tyden.cz/rubriky/veda-a-technika/veda/symetricke-telo-zvysuje-atraktivitu-muzu-i-zen_76335.html.
- [31] ŠAMANOVÁ, *Hodnota dítěte v individuální společnosti a pro společnost*. [online]. Tisková zpráva, Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav Praha 2009. [cit. 2009-04-04]. Dostupné z: http://www.cvvm.cas.cz/upl/nase_spolecnost/100061s_NS206_Samanova.pdf.
- [32] ŠRÁMKOVÁ, J. *Adopce Romů? Češi říkají ne*. In: Deník [online]. [cit. 2009-04-04]. Dostupné z: http://www.denik.cz/z_domova/adopce_romove20071104.html.
- [33] *V roce 2008 se narodilo téměř 120 tis. dětí*. In: ČSÚ [online]. Praha: ČSÚ 2009 [cit. 2009-03-14]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/coby031309.doc>.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Abs.	Absolutní četnost
ČR	Česká republika
FAI	Fakulta aplikované informatiky
FHS	Fakulta humanitních studií
ČSÚ	Český statistický úřad
CVVM	Centrum pro výzkum veřejného mínění

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1	39
Graf č. 2	42
Graf č. 3	50
Graf č. 4	55
Graf č. 5	57

SEZNAM TABULEK

Identifikační znaky studenta 1 <i>Pohlaví respondentů</i>	36
Tabulka č. 1 <i>Máte stálého partnera/partnerku?</i>	37
Tabulka č. 2 <i>Partner / partnerka by podle Vás měl/a být</i>	37
Tabulka č. 3 <i>Jaký je podle Vás optimální věkový rozdíl mezi Vámi a partnerem/partnerkou?</i>	38
Tabulka č. 4 <i>Jakých hodnot si na opačném pohlaví nejvíce vážíte?</i>	38
Tabulka č. 5 <i>Pocházím z</i>	39
Tabulka č. 6 <i>Ve společné domácnosti žiji s</i>	40
Tabulka č. 7 <i>Uveďte prosím počet vlastních sourozenců</i>	40
Tabulka č. 8 <i>Uveďte prosím počet nevlastních sourozenců</i>	41
Tabulka č. 9 <i>Manželství (partnerské soužití) Vašich rodičů je (bylo) podle Vás?</i>	41
Tabulka č. 10 <i>Chcete se v budoucnu vdát/oženit?</i>	42
Tabulka č. 11 <i>Jaká je podle Vás optimální délka období chození před uzavřením sňatku</i>	43
Tabulka č. 12 <i>Je manželství podle Vás nějak spojeno s dospělostí?</i>	43
Tabulka č. 13 <i>Myslíte si, že je manželství něco posvátného co by mělo trvat po celý život?</i>	44
Tabulka č. 14 <i>Který motiv, je podle Vás hlavní příčinou, proč mladí lidé v dnešní době buď oddalují sňatek, nebo se mu úplně vyhýbají?</i>	44
Tabulka č. 15 <i>Který z motivů/životních mezníků podle Vás vede lidi k uzavření sňatku?</i>	45
Tabulka č. 16 <i>Myslíte si, že i po uzavření manželství musíte na vzájemném vztahu stále pracovat?</i>	46
Tabulka č. 17 <i>Vzali byste si za manžela/manželku osobu výrazně nižšího vzdělání než máte vy?</i>	46
Tabulka č. 18 <i>Výrok: „Lidé, kteří si chtějí pořídit děti, by měli uzavřít sňatek.“ Souhlasíte s tímto názorem?</i>	47
Tabulka č. 19 <i>Jaký věk je podle Vás vhodný pro založení rodiny u mužů?</i>	47
Tabulka č. 20 <i>Jaký věk je podle Vás vhodný pro založení rodiny u žen?</i>	48
Tabulka č. 21 <i>Kolik plánujete do budoucna dětí?</i>	48
Tabulka č. 22 <i>Jaký si myslíte, že je obecně ideální počet dětí v rodině?</i>	49

Tabulka č. 23 <i>Co mladí lidé dnes nejvíce potřebují, aby mohli mít děti? Seřadte prosím od nejdůležitějšího (1) po nejméně důležité (11) tak, jak to vidíte Vy.</i>	49
Tabulka č. 24 <i>Rodina je nejdůležitější věcí na světě</i>	50
Tabulka č. 25 <i>Rodinu má podle Vás finančně zabezpečit</i>	50
Tabulka č. 26a Pro muže <i>Zůstali byste na rodičovské dovolené, pokud by vaše manželka/partnerka vydělávala více než vy?</i>	51
Tabulka č. 26b Pro ženy <i>Vadilo by Vám, kdyby Váš manžel/partner vydělával méně než vy?</i>	51
Tabulka č. 27 <i>Jaká je podle Vás optimální délka rodičovské dovolené?</i>	52
Tabulka č. 28 <i>Jaký je Váš názor na dvoukariérová manželství (tzn. oba partneři si budují maximální pracovní kariéru)?</i>	53
Tabulka č. 29a Pro muže <i>Chtěli byste být přítomni u porodu Vašeho dítěte?</i>	53
Tabulka č. 29b Pro ženy <i>Chtěli byste, aby Váš manžel/partner byl přítomen u porodu dítěte?</i>	54
Tabulka č. 30 <i>Pokud byste nemohli mít dítě, uvažovali byste o adopci?</i>	54
Tabulka č. 31 <i>Adoptovali byste dítě jiné rasy, národnosti, barvy pleti?</i>	54
Tabulka č. 32 <i>Dítě může stejně dobře vychovávat jen jeden z rodičů jako oba společně.</i>	55
Tabulka č. 33 <i>Dokázali byste si představit, že vychováváte dítě sami?</i>	56
Tabulka č. 34 <i>Jaké je podle Vás největší riziko výchovy dítěte jen jedním z rodičů?</i>	56
Tabulka č. 35 <i>Myslíte si, že s rostoucí emancipací (=osvobození z podřízeného postavení, zrovnoprávnění) žen bude růst nadále i počet nesezdaných párů a také počet žen, které vychovávají své dítě/děti samostatně?</i>	58

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA P1 STATISTICKÉ ÚDAJE

Příloha 1 **Vývoj počtu narozených v letech 1993 - 2005**

Příloha 2 **Živě narození mimo manželství v letech 1993 – 2005**

Příloha 3 **Živě narození podle vzdělání matky v letech 1993 – 2005**

PŘÍLOHA P 2 DOTAZNÍK

PŘÍLOHA P 2 1 DOTAZNÍK

Rozdíly v názorech na manželství a rodičovství u mužů a žen studujících na vybraných fakultách UTB ve Zlíně

Vážení studenti Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně,

jmenuji se Eva Světlíková a jsem studentkou 3. ročníku prezenčního bakalářského oboru sociální pedagogika na Fakultě humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Tento dotazník se zaměřuje na zjišťování rozdílů v názorech studentů 3. ročníků vybraných fakult Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně na danou problematiku.

Je velmi důležité, abyste na otázky odpovídali upřímně. Dotazník je zcela anonymní a veškeré údaje, které vyplníte, budou použity pouze jako materiál pro mou bakalářskou práci. Z nabídky odpovědí vyberte pouze jednu a tu označte (zakroužkujte) popřípadě seřadte odpovědi.

Výsledky tohoto výzkumu bych pak ráda publikovala ve studentském časopise InGhost.

Děkuji Vám za Váš čas a ochotu zapojit se do mého výzkumu.

Jsem muž / žena

Studuji

FHS / FAI

Věk

1) Máte stálého partnera/partnerku?

- a) ano
- b) ne

2) Partner / partnerka by podle Vás měl/a být

- a) mladší
- b) starší
- c) stejného věku
- d) nezáleží na tom

3) Jaký je podle Vás optimální věkový rozdíl mezi Vámi a partnerem/partnerkou?

- a) do 1 roku
- b) 2 – 3 roky
- c) 4 – 5 let
- d) Jiné

4) Jakých hodnot si na opačném pohlaví nejvíce vážíte?

- a) upřímnosti, obětavosti
- b) věrnosti a oddanosti
- c) samostatnosti a soutěživosti
- d) cílevědomosti a tvrdošijnosti
- e) smysl pro rodinný život
- f) dobrý vztah k dětem
- g) zodpovědnosti a poctivosti

5) Pocházím z

- a) úplné rodiny
- b) neúplné rodiny

6) Ve společné domácnosti žiji s

- a) rodiči
- b) s matkou
- c) s otcem
- d) s matkou a jejím přítelem
- e) s otcem a jeho přítelkyní
- f) s přítelem/ přítelkyní
- g) s přáteli
- h) sám
- i) jiné

7) Uveďte prosím počet vlastních sourozenců

.....

8) Uved'te prosím počet nevlastních sourozenců

.....

9) Manželství (partnerské soužití) Vašich rodičů je (bylo) podle Vás?

- a) šťastné, bezproblémové
- b) uspokojivé, jen občas se vyskytnou (vyskytly) nějaké problémy
- c) komplikované, problémové
- d) velmi komplikované s velkým množstvím problémů

10) Chcete se v budoucnu vdát/oženit?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

11) Jaká je podle Vás optimální délka období chození před uzavřením sňatku?

- a) do jednoho roku
- b) 1 – 2 roky
- c) 3 – 4 roky
- d) více

12) Je manželství podle Vás nějak spojeno s dospělostí?

- a) ano - odůvodněte.....
- b) ne – odůvodněte.....

13) Myslíte si, že je manželství něco posvátného co by mělo trvat po celý život?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

14) Který motiv, je podle Vás hlavní příčinou, proč mladí lidé v dnešní době buď oddalují sňatek, nebo se mu úplně vyhýbají?

- a) špatné ekonomické zajištění
- b) studium
- c) nechtějí se vázat
- d) zodpovědnost za někoho dalšího
- e) formální papír není podle nich ve vztahu důležitý
- f) preference něčeho jiného
- g) negativní zkušenost z rodiny, od známých
- h) jiné

15) Který z motivů/životních mezníků podle Vás vede lidi k uzavření sňatku?

- a) nalezení toho pravého protějšku
- b) ekonomické zajištění
- c) ukončení studia
- d) ujasnění si vlastního života a osobních cílů
- e) chápání sňatku jako morální nebo etická hodnota
- f) narození dítěte
- g) vyřešení problému s bydlením
- h) jiné

16) Myslíte si, že i po uzavření manželství musíte na vzájemném vztahu stále pracovat?

- a) ano, stále
- b) ano, když se vyskytnou problémy
- c) nevím, o tom jsem nepřemýšlel/a
- d) ne, pokud si vyberu vhodného partnera
- e) ne

17) Vzali byste si za manžela/manželku osobu výrazně nižšího vzdělání než máte vy?

- a) ano
- b) ano, ale jen pokud
- c) ne

18) Výrok: „Lidé, kteří si chtějí pořídit děti, by měli uzavřít sňatek.“ Souhlasíte s tímto názorem?

určitě ano spíše ano spíše ne určitě ne

19) Jaký věk je podle Vás vhodný pro založení rodiny u mužů?

- a) 18 – 22
- b) 23 – 25
- c) 26 – 30
- d) 31 a více

20) Jaký věk je podle Vás vhodný pro založení rodiny u žen?

- a) 18 – 22
- b) 23 – 25
- c) 26 – 30
- d) 31 a více

21) Kolik plánujete do budoucna dětí?

- a) 1 – 2
- b) 3 – 4
- c) více
- d) žádné
- e) ještě jsem o tom nepřemýšlel/a

22) Jaký si myslíte, že je obecně ideální počet dětí v rodině?

- a) 1 – 2
- b) 3 – 4
- c) více
- d) žádné

23) Co mladí lidé dnes nejvíce potřebují, aby mohli mít děti? Seřad'te prosím od nejdůležitějšího (1) po nejméně důležité (11) tak, jak to vidíte Vy.

- a) vlastní byt
- b) finance
- c) partnerské a rodinné zázemí
- d) zaměstnání a postavení
- e) zralost a odpovědnost
- f) pomoc a podporu rodiny
- g) pomoc a podporu státu
- h) zdraví
- i) vybavení bytu, domácnosti
- j) perspektivy do budoucnosti
- k) jiná odpověď

24) Rodina je nejdůležitější věcí na světě

Souhlasím / nesouhlasím

25) Rodinu má podle Vás finančně zabezpečit

- a) muž
- b) žena
- c) muž i žena

26) A. pro muže

Zůstali byste na rodičovské dovolené, pokud by vaše manželka/partnerka vydělávala více než vy?

- a) ano
- b) ne

B. pro ženy

Vadilo by Vám, kdyby Váš manžel/partner vydělával méně než vy?

- a) ano
- b) ne

27) Jaká je podle Vás optimální délka rodičovské dovolené?

.....

28) Jaký je Váš názor na dvoukariérová manželství (tzn. oba partneři si budují

maximální pracovní kariéru)?

Zde prosím napište svůj názor:

.....
.....

29) A. pro muže

Chtěli byste být přítomni u porodu Vašeho dítěte?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

B. pro ženy

Chtěli byste, aby Váš manžel/partner byl přítomen u porodu dítěte?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

30) Pokud byste nemohli mít dítě, uvažovali byste o adopci?

- a) ano
- b) ne

31) Adoptovali byste dítě jiné rasy, národnosti, barvy pleti?

ano spíše ano spíše ne ne

32) Dítě může stejně dobře vychovávat jen jeden z rodičů jako oba společně.

určitě ano spíše ano spíše ne určitě ne

33) Dokázali byste si představit, že vychovááte dítě sami?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

34) Jaké je podle Vás největší riziko výchovy dítěte jen jedním z rodičů?

- a) dopad na vývoj dítěte
- b) špatné ekonomické zajištění rodiny
- c) narušení sociálních vztahů dítěte
- d) jiné

35) Myslíte si, že s rostoucí emancipací (=osvobození z podřízeného postavení, zrovnoprávnění) žen bude růst nadále i počet nesezdaných párů a také počet žen, které vychovávají své dítě/děti samostatně?

- a) myslím, že je to možné
- b) jsem si tím naprosto jistý/jistá
- c) nejsem si tím zcela jist/jista
- d) nemyslím si to